

ŠIBENIK, 5. rujna 1962.
BROJ 520 GODINA XI
List izlazi svake srijede • Uređuje redakcijski kolegij • Glavni i odgovorni urednik — NIKOLA BEGO • Uredništvo: Šibenik, Ul. Jelke Bučić 5 • Telefon uredništva 25-62 • Ru-kopisi se ne vraćaju

šibenski list

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA KOTARA ŠIBENIK

Cijena 20 dinara • Izdaje: Novinsko-izdavačko poduzeće »Štampa« Šibenik • Direktor MARKO JURKOVIĆ • Mjesečna pretplata za FNRJ 100 dinara, za inozemstvo 200 dinara • Tekući račun: Komunalna banka Šibenik 435-11-8 • Telefon štamparije 22-28 i 29-57

LUKA BELAMARIĆ postavljen za ambasadora FNRJ u Venezueli

Ukazom Predsjednika Republike za izvanrednog i opunomoćenog ambasadora FNRJ u Venezueli imenovan je Luka Belamarić, dosadašnji opunomoćeni ministar u jugoslavenskom Državnom sekretarijatu za vanjske poslove.

Luka Belamarić rođen je 15. aprila 1915. godine u Šibeniku. Apsolvirao je na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu 1941. godine. U narodnooslobodilačkoj borbi sudjelovao je od 1941. godine. U toku rata nalazio se na više odgovornih političkih i vojnih dužnosti.

U diplomatskoj službi nalazi se od 1945. Luka Belamarić bio je prvi sekretar ambasade FNRJ u Rio de Janeiro, generalni konzul u Marselju i generalni konzul u Strazburu. Nosilac je više jugoslavenskih odlikovanja.

Predavanje Josipa Derde

Pred oko 500 aktivista Šibenika i JNA, koji su se okupili u šibenskom Narodnom kazalištu, govorio je pomoćnik državnog sekretara za vanjske poslove FNRJ Josip Derda. Predavanje je održano u povodu prve godišnjice Beogradske konferencije šefova država i vlada izvanblokovskih zemalja. Predavanje je organizirao Dom Jugoslavenske narodne armije u Šibeniku.

PRIPREDE U ČAST PROSLAVE 20-GODIŠNJICE JRM

U čast proslave 20-godišnjice JRM u Kninu je organizirano prikazivanje filmova. U subotu 1. o. m. prikazana su tri kratkometražna filma iz života i rada pripadnika JRM. Priredbi, koja je održana na otvorenom, prisustvovao je veliki broj gledalaca.

Dom JNA u svom kinu organizirao je besplatni posjet filmu »Barba Zvane«.

Ubrzati radove na revalorizaciji osnovnih sredstava u kolektivima

Revalorizacija određenih osnovnih sredstava i sredstava zajedničke potrošnje provodi se kod privrednih organizacija. Vrijeme je dosta kratko. Ostaje još toga dosta da se uradi. Ipak, ne može se ravnodušno prići preko činjenice da su ovaj važan društveno-politički i ekonomski zadatak neke privredne organizacije i druge olako shvatile. Ovdje se ne radi samo o nekom tehničkom poslu kojeg treba prepustiti određenom broju stručnih ljudi i time biva sve gotovo. Upravo tako nekako izgleda da se kod nekih zadržanih organizacija i kod nekih poduzeća i postupilo. A to je iz više razloga pogrešno.

Ljudima koji su odgovorni za privredni život i kretanje kako u pojedinom poduzeću tako i na nivou komune ili šire zajednice itekako je poznata važnost i značaj ove društvene mjere. Savezno izvršno vijeće na vrijeme je izdalo i Odluku i tehnička uputstva. Određen je i krajnji rok do 15. ovog mjeseca. Do ovog dana Službi društvenog knjigovodstva materijali revalorizacije trebaju biti predani. A do danas je malo organizacija predalo te materijale. Njihova obrada poseban je problem. Ona traži vrijeme. Upravo iz ovog razloga privredne organizacije trebale su požuriti sa revalorizacijom.

Nema sumnje da su problemi pred kojima se nalaze privredne organizacije složeni i teški u pravu sada prilikom izrade određenih elaborata za revalorizaciju. Ali, to ne može biti i razlog da se na revalorizaciji ne radi i da se radovi ne ubrzaju. Organizirati posao tako, da se ne gubi puno vremena oko traženja kojekakvih podataka o osnovnim sredstvima zajedničke potrošnje, već paralelno sa time praktično raditi na revalorizaciji uslov je bez kojeg se ne može na vrijeme sve svršiti. Ostaje, dakle, da se ocje-

ni koja sredstva u smislu propisa treba revalorizirati, koja sredstva kao takova treba proglasiti nefunkcionalnim i samim tim tražiti i odgovarajuća odobrenja od kotarske ili pak republičke komisije i da se sve to prije izvrši odlukom radničkog ili zadružnog savjeta. Upravo to je važno, da se prije revalorizacije načelno i principijelno, imajući u vidu i njihovu funkcionalnost, odredi koja su sredstva od bitnog značaja za organizaciju, a koja po svojim fizičkim ili tehničkim karakteristikama čine nefunkcionalna osnovna sredstva.

Ali, i ovdje treba imati na umu da su takove odluke mač sa dvije oštrice. Naime, neke zadružne organizacije, a takovih pojava više-manje ima i kod poduzeća, nekako ispod žita, traže izlaz u pre-više kapacitiranim sredstvima za svoje potrebe, proglašavajući ih nefunkcionalnim. To bi bio opasan i pogrešan put na čije posljedice ukazuju i prevelike sankcije koje je propisalo Savezno izvršno vijeće.

U svakom slučaju odgovornost snose prije svega stručne komisije i organi upravljanja koji treba da donese takove odluke. A to znači, da se moraju poštivati tačno fiksirane zakonske norme i intencije, koje su nagovještene tumačenjima i uputstvima. Praktično, dakle, organi upravljanja imaju pravo da proglase nefunkcionalnim samo ona sredstva koja se iz tehničkih razloga i fizičke dotrajalosti ne mogu ne samo koristiti u dotičnoj privrednoj organizaciji, koja raspolaže sa tim sredstvima, nego i u drugim privrednim organizacijama.

To je osnovni princip koji treba da prožima svaku odluku, koja bi se donosila o ovom pitanju. Nema sumnje da je revalorizacija osnovnih sredstava značajna privredna mjera, koja će imati svojih reperkusija na rezultate i

ocjenu privrednih uspjeha pojedinih organizacija. To prije svega znači, da društvena sredstva sa kojima privredne organizacije posluju, bivaju skuplja i da su obaveze za organizacije veće, ne samo u vidu amortizacije nego i u ostalim doprinosima.

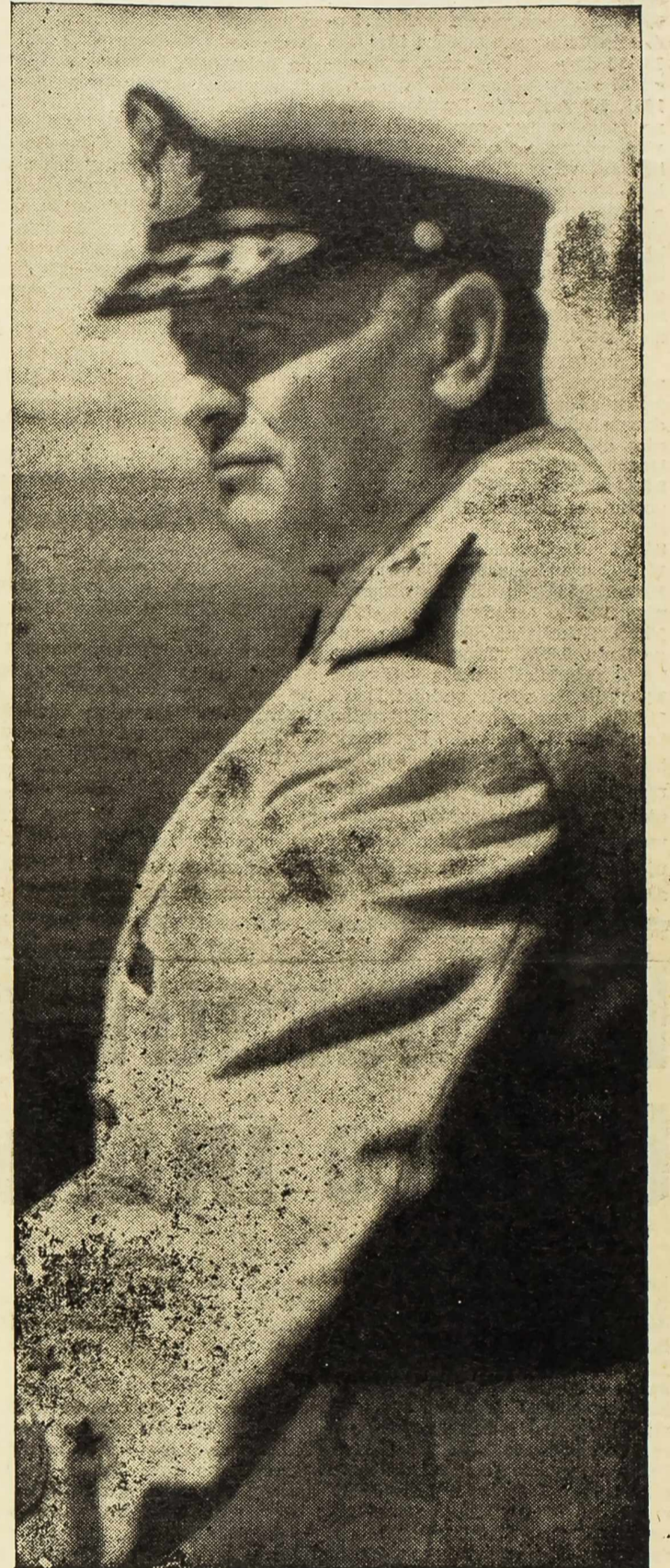
Pred organima samoupravljanja i stručne službe sada se nalazi neodložan zadatak da do 15. septembra dovrše revalorizaciju i dokumentaciju predaju Službi društvenog knjigovodstva. Odmah zatim, ne čekajući sutra, treba se pozabaviti analizama iz kojih se moraju izvući zaključci o tome, kako će se revalorizacija odraziti na uvjete i rezultate tog poslovanja. U svakom slučaju te analize moraju se razmotriti na sastancima radnih kolektiva, kako bi se samim tim dala slika stanja organizacija i ujedno orijentirao kolektiv na zadatke, prije svega proizvodne, da bi se eventualna opterećenja kompenzirala povećanim rezultatima u produktivnosti rada.

Iako će se posljedice revalorizacije osjetiti tek u idućoj godini kada i nastupa njezina praktična realizacija ipak, poznavajući sadašnje društvene instrumente, mogućnost proizvodnje ili prometa, uslove tržišta i nastojanja društvene zajednice da se nastavi proces stabilizacije u privredi poduzeća i zadruge mogu sa sigurnošću da prave i takove analize i na osnovu njih i odgovarajuće zaključke.

Ako je već potrebno i ovu mjeru treba smatrati samo jednim od koraka kojeg pravi naša privreda i u ovim ovdašnjim realizacijama sa svrhom da se u praktičnom životu realiziraju postavke i zaključci III i IV plenuma CK Saveza komunista Jugoslavije.

Ante Deković

DVADESETI ROĐENDAN RATNE MORNARICE

Prije dvadeset godina, kada su fašističke cruzane snage bile u najvećem naponu svoje moći, a njihova ratna mornarica i zrakoplovstvo gotovo na svim morima predstavljali strah i trepet i najvećim mornaricama svijeta, plovili su naši naoružani partizanski brodovi i uspješno vodili oružanu borbu na našem Jadranskom moru. I ako po tehničkim i maritimnim osobinama, dosta neoporni i slabi, naši brodovi i čamci tog vremena nosili su na sebi smjele borce i pomorce, sinove naših ribara, mornara, radnika i seljaka, koji su sa puno žara za slobodom, čeličnog srca, pod nacionalnom zastavom sa petokrakom zvijezdom — simbolom slobode — u sreću porobljene Evrope, uspješno ostvarivali zadatke koje je pred njih postavljala naša Partija, narod i rukovodstvo. Od tih i takovih čamaca i brodova krvave borbe pod vrlo teškim ratnim uslovima, stvarali su naši narodi svoju slavnu Ratnu mornaricu. Paralelno sa tim oni su stvarali osnovne temelje za našu novu socijalističku pomorsku privredu, trgovačku i ribarsku flotu, te sve ostale faktore koji žive i rade na moru ili za more. Zbog toga, ovaj događaj je sa pravom uslova prve strane naše slavne historije i uvijek će živjeti u srcima pripadnika naših oružanih snaga i celokupnog naroda kao

trajna i draga uspomena — kao veličanstveni praznik svijua nas.

U ovom vremenskom periodu naša pomorska privreda na čelu sa trgovačkom flotom — koja plovi pod socijalističkom zastavom svim morima svijeta i brodograđevnom industrijom, koja se uz zadovoljenje domaćih potreba uspješno afirmirala na jako konkurentnom svjetskom tržištu, dostigli su takav uspon u svom razvoju da daju dobar udio općim naporima našeg društva u brzom razvoju socijalističke privrede.

Sada kad proslavljamo ovaj veličanstveni i veliki jubilej, neće biti na odmet da evociramo uspomena na te najsvjetlije stranice naše nacionalne historije, ispisane krvlju najboljih sinova i kćeri našeg naroda. Ove historijske činjenice su nam, pored ostalog, i neophodne s jedne strane da bi bolje i reljefnije sagledali u kakvim se uslovima stvarala naša mornarica i pomorstvo, a s druge kakovu mjesto i ulogu treba da zauzme kako ratna tako i trgovačka mornarica i pomorstvo u novim uslovima.

Posebno je ovo potrebno istaći, jer je NOR na moru kojeg je vodilo naš narod dao jedinstvene primjere taktičko operativnih i organizacionih principa u historiji ratovanja na moru. On je do-

(Nastavak na 2. strani)

U najviši organ socijalnog osiguranja

Osiguranci biraju svoje predstavnike

Na našem području osnovane su dvije komunalne zajednice socijalnog osiguranja, jedna sa sjedištem u Šibeniku, a druga sa sjedištem u Kninu. Šibenska zajednica obuhvaća područje općina Šibenik, Drniš i Skradin i područja bivših općina Vodice, Tiješno i Primošten. Zajednica u Kninu zahvaća područja općina Knin i Kistanje. Osiguranci zajednica biraju svoja predstavnička tijela, skupštine zajednica socijalnog osiguranja. O velikom društvenom značenju ovih tijela pisali smo ranije, pa ćemo se sada osvrnuti na provedbu samih izbora. Baš s obzirom na značajnu političku i ekonomsku ulogu skupština u ovoj organizaciji, trebaju svi odgovarajući društveno-politički faktori posvetiti punu pažnju provedbi izbora i biranju pojedinih članova skupštine zajednica. S jedne strane sami izbori trebaju biti tribina upoznavanja novih mjera i instrumenata u oblasti ove službe, a s druge strane da se za članove skupština izaberu oni drugovi koji će moći i znati »nositi« veliku društvenu odgovornost u ovom tijelu. Od pojedinačnog izbora članova zavisi i kolektivan rad ovog organa, a da će se on naći pred velikim i ozbiljnim zadacima na polju socijalne zaštite govore o tome novi propisi i problemi sa našeg područja.

Kandidate za članove skupštine daju zborovi osiguranika. Zborovi se održavaju po izbornim jedinicama koje određuje izborna komisija imenovana od narodnog odbora općine. Na zborovima se

biraju kandidati na prijedlog osiguranika, a kandidaciona komisija utvrđuje na svakom zboru konačnu kandidaturu. Na kandidatskoj listi treba biti kandidata više nego što ta izborna jedinica bira članova skupštine. Kandidature utvrđene na zborovima dostavljaju se izbornim tijelima koja biraju članove skupštine. Izborna tijela čine organi upravljanja gdje takovih organa ima, a gdje ih nema izvršni odbori sindikalnih podružnica odnosno udruženja. Tako kod privrednih organizacija biranje će vršiti radnički savjeti tih radnih kolektiva; kod organa, ustanova i radnika zaposlenih kod privatnih poslodavaca izbor članova vrše izvršni odbori njihovih sindikalnih organizacija; zanatlije i osobe koje obavljaju samostalne djelatnosti biraju preko svojih profesionalnih organizacija i najzad udruženja penzionera i invalida. Biranje članova se vrši glasačkim listićima.

Za šibensku komunalnu zajednicu treba izabrati 45 članova tako, da se jedan član bira na 623 osiguranika, a za kninsku zajednicu se bira 33 člana ili jedan član skupštine na 220 osiguranika. Kako ima mnogo privrednih i drugih koji ne mogu samostalno birati člana skupštine, to će se mnoge takove organizacije spajati u jedno izborno tijelo. Isto vrijedi i za zborove osiguranika. S obzirom na ukupan broj osiguranika i sam količnik, na području općine Šibenik (sa Skradinom) bit će 35 izbornih jedinica,

na području Drniša 10, a na području Knina 30 izbornih jedinica. Povezivanje osiguranika na terenu je prilično otežano, jer određena područja izvan centra Šibenika i Knina ne ispunjavaju dobiveni količnik. Radi toga osiguranici sa područja bivše općine Primošten će se objediniti sa padužećem »Dalmacijom« u Priviđu, a osiguranici područja bivših općina Vodice i Tiješno će imati zajedničku izbornu jedinicu. Osiguranci općine Skradin, kojih ima 289, priključit će se jednoj izbornoj jedinici u Šibeniku. Na području općine Drniš sve izborne jedinice održat će se u Drnišu, dok će se za područje Knina jedna izborna jedinica formirati u Kistanjama. U centrima će se nastojati izbornu tijelo formirati od privrednih organizacija srodne djelatnosti, gdje je to moguće.

Zborovi osiguranika će se održati na čitavom našem području

Pripreme za godišnje konfrecije SSSN

Na posljednjem plenumu Općinskog odbora SSRN Šibenik raspravljeno je o pripremanju godišnje konferencije u mjesnim organizacijama i podružnicama SSRN, pa je zaključeno da se one održe do sredine mjeseca listopada ove godine. Godišnja konferencija Općinskog odbora SSRN Šibenik održat će se u prvoj polovini mjeseca studenoga.

Budući da se dosadašnji tajnik Općinskog odbora SSRN Miloš

od 7. do 15. IX t. g., a izborna tijela od 16. IX do 22. IX. Upravni organi, radnički savjeti i sindikalne podružnice trebaju se u ovom vremenu posebno aktivirati da zborovi osiguranika i izborna tijela što bolje uspiju. Na zborovima treba biti prisutno najmanje jedna petina svih osiguranika odnosno jedinice, a na izbornim tijelima dvije trećine upravnih organa i izborne jedinice. Sve društveno-političke organizacije trebaju također provedbu izbora shvatiti kao važan društveni zadatak, pa se angažirati na uspješnu aktivnost izbora i na odabiranje što boljih drugova u skupštine komunalnih zajednica socijalnog osiguranja. Bilo bi korisno da svaki zbor osiguranika analizira pitanje bolovanja, probleme sa područja ostvarivanja zdravstvene zaštite i ostalo u postupku ostvarivanja prava iz socijalnog osiguranja.

I Ramljak

Zlatović nalazi već duže vrijeme na drugoj dužnosti, na plenumu je izvršen izbor novog tajnika, pa je ta dužnost povjerena Anti Miloševiću, dosadašnjem predsjedniku Općinskog komiteta Narodne omladine.

Na plenumu su u ovaj odbor kooptirana dvojica predstavnika dosadašnjih Općinskih odbora SSRN Vodice, Primošten i Tiješno, koji su prestali djelovati nakon provedene političko-teritorijalne podjele šibenskog kotara.

Sa skupštine socijalnog osiguranja

Na području Knina i Kistanja

VELIK BROJ BOLOVANJA Jedan općinski odbor SSRN

Broj bolovanja toliko se popeo u ovoj godini da to predstavlja vrlo ozbiljan problem za privredne organizacije i za fond zdravstvenog osiguranja. Nedavno održana skupština socijalnog osiguranja, koja je posljednja u dosadašnjoj organizaciji ove službe, razmatrala je ovo pitanje sa svih strana. Evo nekoliko podataka. Broj dana bolovanja u prvih 6 mjeseci ove godine povećao se za 40.000 ili za 20%, dok je za te dane isplaćeno 42 milijuna ili 55% više nego prošle godine. Područje Knina prednjači i ima oko 16.000 dana ili 38% više, a financijski 11.000.000 sa 76% više nego 1961. Ni područje Dрниš mnogo ne zaostaje, jer ima 11.300 dana više, a izraženo u novcu 6.900.000 ili 53% više. Područje Šibenika koristilo je više 12.542 dana (9%), a isplaćeno 24 milijuna (59%) više od prošle godine. Kakovi bi se tek pokazatelji dobili kada bi se ovo povećanje izrazilo u izgubljenju proizvodnji. Tada bi to, naime, iznosilo preko 100 milijuna dinara.

Koliko bolovanja izgledaju u pojedinim privrednim organizacijama, neka kažu ovi podaci. Poduzeće »Sipad« ima 14,20%, Tvornica elektroda i ferolegura 11,6, Drvni kombinat 9,9, »Jadranska« 9,3, Industrija »Krk« 9,4, transportno »Jadrano« 9,1%, građevinsko »Rad« 8,8%, »Izgradnja« 8,3%, Ugljenokopi Dubravice 11,1%, građevinsko »Dinara« u Kninu 7,85%, u Kninu »Izgradnja« 10,7%, građevinsko »Lika 16,2%, Sekcija za održavanje pruge Knin 9,3%, Tvornica vijaka 7,8%, Rudnici uglja Siverić 12,08%, Boksitni rudnici Dрниš 11,04%, građevinsko »Udarnik« Dрниš 12,87% i drugi. Povećanje broja bolovanja kreću se u ovom razdoblju čak do 40%, a azraženo ukazala na niz uzročnika ovakvom zaista teškom stanju, a to ujedno dokazuje da je diskusija skupština bila bogata.

Treba uspostaviti kontrolu nad bolesnicima, pa će se vidjeti da većina njih radi za vrijeme bolovanja na svojem imanju ili imanju susjeda, kaže Ninčević iz Knina. Lako se ljudi na to odlučuju s obzirom da takav radnik u poduzeću gubi do 200 dinara po danu, a na drugoj strani dobije 1000 i više. To je, dakle, čista njihova računica. S druge strane društvene i privredne organizacije su se potpuno izolirale od ovih problema, kao da se njih to ništa ne tiče. Tako se liječnik nađe pod pritiskom onih koji traže bolovanje, čak mu se i prijeti, a pomoć sa strane je potpuno zakazala. Međutim, da taj problem treba gledati i sa druge strane proizlazi iz diskusije drugih diskutanata, Luka Supe kaže da, kad je on kao direktor ukinuo poseban honorar liječniku, u poduzeću »Udarnik« u Dрниšu je postotak bolovanja odjednom osjetno poskočio. I upravnik filijale Dрниš potvrđuje da je stav liječnika u ocjenjivanju nesposobnosti za rad preblag, da njihova liječnička komisija u 400 bolovanja preko 30 dana nije ni u jednom slučaju odlučila drukčije, nego što je odobrio liječnik koji liječi bolesnika.

Skupština Mudrić je mišljenja da takovom stanju treba uzroke tražiti u prvom redu u preventivnom djelovanju, u higijensko-tehničkoj zaštiti pri radu, u malim plaćama ljudi, lošoj ishrani, prevozu i slično. Predsjedavajući Baljkes ističe da se ne trebamo čuditi velikom broju bolovanja, ako znamo da organi upravljanja u poduzećima uopće ne segledavaju ovaj problem, ne tretiraju ga na svojim sjednicama, niti ma šta na tome poduzimaju. Oni olako plaćaju kaznene stope doprinosa, radnici za to i ne znaju i tako se vuče iz mjeseca u mjesec. — Radilo se to o otkazu, o premještanju sa radnog mjesta, disciplinskom kažnjavanju, o odlaganju na svetkovine, o kazati.

bradi polja ili bilo kojoj drugoj zaradi, utocište je »bolovanje«, kaže drugi skupštinar. Pod ovakvim pritiskom, a bez pomoći sa strane, liječnik otvara bolovanja, a fondovi socijalnog osiguranja se rasipaju.

Skupština se pitaju dokle će nitiq op bñš »obavez« otkazao skroz novoj organizaciji kada će financijski instrumenti sva ova nenormalna bolovanja i troškove prebacivati na plaće svih radnika u poduzeću i na fondove kojima radnici samostalno raspolažu? Taj problem je već pred vratima. Tada neće moći ni privredne organizacije ni osigurani pasivno promatrati ovakove događaje. Radnici koji savjesno obavljaju svoj posao i svoja prava iz socijalnog osiguranja koriste kada to stvarno i trebaju, tražit će određena rješenja za velika bolovanja ili za veliko trošenje, jer bi u protivnom svako odstupanje od normalnog trošenja pogadalo njihov džep. Stoga je zaključeno da skupština uputi sindikalnim vijećima zahtjev da zajedno sa predstavnicima poduzeća i sindikalnih podružnica hitno pretrp ovaj problem i donesu konkretne zaključke. Isto tako da se na ovaj problem upozore zdravstvene ustanove, da ga razmotre s aspekta stava liječnika prema ocjenjivanju nesposobnosti za rad. Zavod sa svojim filijalama zahtijet će od svojih liječničkih komisija da izvrše reviziju bolovanja. Istovremeno treba da se koriste i administrativne mjere u onim slučajevima kada se bolovanje ne koristi onako, kako je odredio liječnik. Skupština vjeruju, ako otpočne sistematski rad od ovih odgovornih društvenih faktora na ovom problemu, da će se pozitivni rezultati uskoro pokazati.

U Kninu je krajem prošlog mjeseca održana zajednička sjednica izvršnih odbora Socijalističkog saveza općina Knin i Kistanje, što je u duhu predstojećih teritorijalnih izmjena komuna na području kotara Šibenik. To je bio zajednički dogovor o pripremanju za izborne konferencije u područnim organizacijama na teritoriju obiju komuna. Ti dogovori su nastavljeni 3. o. m. na sastanku predsjednika mjesnih organizacija kojeg je organizirao Općinski odbor Socijalističkog saveza u Kninu.

Izborne konferencije u mjesnim organizacijama održat će se u rujnu i do 15. listopada. Predloženo je da se izmjene područja nekih mjesnih organizacija na području kninske općine. Tako bi status mjesnih organizacija dobile dosadašnje podružnice u Potkonju, Ramljanima, Orliću i još neke. Isto tako odvojile bi se podružnice kninske mjesne organizacije u Kovaciću, Vrpolju, i Kninskom Polju i formirale bi jednu ili više mjesnih organizacija SSRN. Na području kistanjske općine ostalo bi neizmjenjeno stanje u pogledu broja mjesnih organizacija i podružnica.

Predviđeno je, da se sredinom septembra održe plenumi Socijalističkog saveza općina Knin i Kistanje. Zatim je dogovoreno da se izborna konferencija SSRN za prošireno područje općine Knin održi u prvoj polovici mjeseca studenoga. Predviđa se da će u radu općinske konferencije sudjelovati oko 100 delegata s područja dosadašnjih općina Knin i Kistanje. Dok su dosadašnja dva općinska odbora SSRN u Kninu i Kistanjama imala preko 70 članova, predviđa se da će novi općinski odbor imati oko 25 članova.

Predizborna aktivnost na području sadašnjih komuna Knina

i Kistanja u organizacijama SSRN bit će ispunjena sagledavanjem organizacijskih pitanja, objašnjenjem nove teritorijalne podjele komuna, dogovorima za pokretanje akcija oko unapređenja poljoprivrede, naročito stočarstva, a s tim u vezi i poduzimanjem hitnih mjera radi ublaženja posljedica dugotrajne suše. Politička aktivnost također bit će usmjerena u stvaranju boljih uslova za rad škola, uređenju vodoopskrbnih objekata, nastavljanju akcija za elektrifikaciju sela, te izvođenju neophodnih komunalnih radova.

Šibenik: Obala

Dvadesetirođendan Ratne mornarice

(Nastavak sa 1. strane)

kazao da se iz ništa može stvoriti takova snaga koja je u stanju da uspješno vodi borbu sa daleko brojno i tehnički superiornijim neprijateljem i na kraju da ga pobijedi. Tu je stvoren takav kadar, koji je pobio sve teorije o odnosu snaga na moru i reljefno pokazao kako se sa malim snagama mogu rješavati krupni zadaci. Zato izučavanje NOR na moru, kroz kritičke analize organizaciono-formacijskih i taktičko-operativnih postupaka treba biti osnova za dalji odgoj u prvom redu pripadnika naše ratne mornarice i pomoraca, pa i ostalih vidova naših oružanih snaga kojima je namijenjeno da uzmu aktivnog učesća u obrani naših plavih granica.

Zbog niza utjecajnih faktora dio NOR, koji je vođen na moru, naše zvanične publikacije i ne opisuju kroz neprijateljske ofenzive kao što je to slučaj na kopnu. NOR na moru uglavnom ima svoja dva izrazita perioda, koji se razlikuju kako po djelovanju tako i po organizaciji snaga, pa i zadacima koje su one izvršavale. Prvi period obuhvaća razdoblje od kapitulacije bivše jugoslavenske vojske i mornarice do kapitulacije okupacionih fašističkih snaga Italije, a drugi od toga vremena, t. j. od rujna 1943. godine do potpunog oslobođenja naše zemlje. U prvom periodu je karakteristično djelovanje manjih partizanskih grupa na moru, obala, kopnu i na otocima, prvo čemu se koriste mali čamci u prvo vrijeme s osloncem na tajne »baze« na okupiranom, a kasnije djelomično i na »branjenim bazama« na oslobođenoj teritoriji obala, kopna i otoka.

Drugi period daleko je dinamičniji. On obuhvaća daleko šire razmjere i ima uglavnom tri značajne etape, a to su:

— Vodenje borbe za otoke i obalu, te stvaranje i organizaciono učvršćenje mornarice NOVJ.

— Jačanje materijalno-tehničke i borbene snage RM kroz organizirane kombinirane borbene akcije i operacije većih razmjera na moru, osloncem na utvrđene baze i uporišta.

— Afirmacija naše moći na moru, obali i otocima kroz integracije i tijesno djelovanje snaga RM i kopnenih snaga u završnim operacijama naše armije do konačnog oslobođenja zemlje.

Borba na moru počinje kao i na kopnu, tj. već u prvoj godini NOR, Partizanska aktivnost na moru, iako je bila svedena na održavanje ilegalnog pomorskog prometa različitim manjim plovnim sredstvima, ona je za nas vrlo značajna gledano bilo iz kojeg aspekta. Kroz nju su došli do punog izražaja svijest i upornost naših mornara, ribara, radnika i seljaka koji su te teške zadatke u prvo vrijeme uglavnom obavljali snagom svojih mišića-ribarskim čamcima na vesla, a kasnije na jedra i motorima manje snage. Oni su međusobno povezivali partizanske organizacije na obali i otocima i u velikoj mjeri olakšali rad i organizaciju ustanika na našim otocima i priobalnom dijelu kopna. Ove veze su odigrale vrlo važnu ulogu, ne samo u organizaciji dizanja ustanika, nego i kasnije u njegovom daljem razvoju za prebacivanje ljudskih i materijalnih rezervi, koje se na otocima zbog raznih okolnosti nisu mogle u potpunosti iskoristiti kao u unutrašnjosti naše zemlje. Iako je okupator sa savremenim plovim objektima poduzimao sve moguće mjere da onemogući ovaj naš pomorski promet, veze su redovno funkcionirale. To je bilo moguće postići zahvaljujući našem čovjeku koji po tradiciji više nego ista drugo cijeni svoju slobodu i spreman je uvijek da žrtvuje svoj život. Kod ovog, značajnu ulogu odigrale su: pomorske partizanske stanice, »punktovi« za prijem i odašiljanje ljudstva i materijala

u čijem sastavu je postojala posebna služba osmatranja i obavještavanja i besprijeekorno funkcionirala danju i noću, što opet treba zahvaliti u prvom redu pomoći našeg primorskog stanovništva koje je u većini bilo sastavni dio naših pomorskih partizanskih snaga. Koliko su veliku ulogu odigrale ove pomorske veze i partizanske stanice uz pomoć stanovništva vidi se i po tome, što je samo do kapitulacije Italije prebačeno s otoka na kopno preko 5.000 ljudi i veće količine raznih materijalnih rezervi, koje nije bilo moguće u potpunosti iskoristiti na otocima. Međutim, što se tiče direktnog i indirektnog ometanja neprijateljskog prometa na moru, ono je otpočelo intenzivno još u toku ljeta 1941. godine, a što se ogleda u organiziranim diverzijama i sabotazama izvršenim nad okupatorskim plovim objektima koji su se nalazili u našim primorskim mjestima, u prvom redu u radničkim centrima. Tako je, na primjer, u Splitu 21. VIII 1941. godine zapaljen brod »Niko Matković«, a kasnije se to sve intenzivnije nastavlja, tako da naši radnici pale 6. X 1941. brod »Palermo«, a 15. X 1941. razbijen je eksplozivom kotao na minopolagaču »Vrgada«, i t. d. Veće po obimu i smislu po načinu izvođenja oružane akcije na moru razvijaju se paralelno sa razvojem događaja na priobalnom pojasu i našim otocima i dobijaju potpun smisao već u početku 1942. godine. Tako među prve akcije na moru ubrajaju se: potapanje dva globodera na ušće Neretve i parobroda »Ica« u Živogoću, zatim djelovanje »Prve primorske čete« koja je operirala na plovnom dijelu Krke i na području između Šibenika i Biograda, vadenje položenih morskih mina, a posebno se ističe uspješna akcija golurukih Izana u kolovozu 1942. godine. Aktivno djelovanje duž čitave naše obale, iako izvođeno

slabim brodovima i čamcima, naveli su okupatora da već u rujnu 1942. godine izdaje direktivu da se njegovi brodovi koji prevoze materijalna sredstva moraju konvratiti duž obale s oružanom pratnjom. Posebno se to odnosilo na Makarsko primorje i ostali dio srednjeg i sjeverodalmatinskog arhipelaga, gdje su naše operacije na moru u to vrijeme bile najintenzivnije.

Uspjehi koji su postignuti omogućili su da se već krajem 1942. godine formira sekcija za ratnu mornaricu pri IV operativnoj zoni na čelu sa mladim potporučnikom Velimom Komskom. Ova sekcija je u stvari bila prva komanda partizanske ratne mornarice. Poslije formiranja komande partizanske RM, formiraju se u siječnju 1943. god. od postojećih partizanskih jedinica čisto mornaričke partizanske jedinice — odredi, koji su u svojim sastavima, pored naoružanih boraca imali i naoružane brodove — leute i motore jedrenjake svrstane u flotile naoružanih brodova. Tako se prva flotila I mornaričkog odreda sastojala odreda od motornog broda »Partizan« i leuta »Pionir«, uz koje su se koristila i druga plovna sredstva koja su stajala na raspoloženju u našim primorskim naseljima.

U kakovim se teškim uslovima razvijala naša partizanska mornarica može se vidjeti, pored ostalog, i iz nekoliko podataka o neprijateljskom pomorskom prometu posredstvom kojega je on vršio pljačku na našoj obali, a koji rješivo govore da je samo svijest, upornost i samopožrtvovnost, te težnja za slobodom naših ljudi mogla da nadvlada tehnički i brojno superiornijeg okupatora. Od bivše RM nije ostalo baš ništa, ni brodova ni kadrova, tako da je okupator u prvo vrijeme bio ometan u svom pomorskom prometu samo djelomično od nica i to na vanjskim pomornarica i to na vanjskim pomorskim komunikacijama na Jadrano, dok su ga na dužobalskim i međutočnim rutama, gdje se odvijao najveći dio njegovog pomorskog prometa, ugrožavali samo naši partizani.

Pomorski promet okupatora je bio vrlo intenzivan na istočnoj obali Jadrana 1942. godine. Okupator je na okupiranoj teritoriji dovlacio trupe i ratnu tehniku, a odvlačio s okupiranog teritorija naše nacionalno bogatstvo, pljačkajući sve do čega je došao. To

je obavljalo oko 60 talijanskih parobroda (od kojih 15 linjske plovidbe) i oko 100 motornih jedrenjaka iz čega se vidi da je zaista brojnost bila u potpunosti dostupljena. Još jasnije se to vidi iz broja vožnji tih brodova i prebačenog tereta. Tako su samo parobrodi izvršili 24.420 vožnji i pritom prebacili 7.563.504 tona tereta, a M/J 43.104 vožnje s 1.751.664 tona tereta, što ukupno iznosi 67.524 vožnje sa 9.315.168 tona materijala. Za osiguranje od naših napada na moru na ovaj pomorski saobraćaj Talijani su angažirali priličan broj ratnih plovih jedinica dobro naoružanih, organizacijski sredenih u dvije posebne pomorske komande. Komanda je bila jedna za Sjeverni, a druga za Srednji Jadrano. Ove komande u svojim sastavima imale su dosta jakke plovne jedinice raznih klasa i tipova počev od brojnih protupartizanskih naoružanih brodova, preko popisnih minolovaca i patrolnih brodova, naoružanih i falijskih i patrolnih čamaca, do brzih torpednih čamaca, topovnjača, torpiljarki i većih naoružanih brodova, čiji topovi su dostizali kalibar čak i do 150 mm. Takovih brodova samo u srednjem Jadrano bilo je ukupno oko 80.

Iako je okupator imao ovako brojne snage na moru, naše partizanske jedinice u toku 1942. godine izvršile su na stotine raznih borbanih akcija, od kojih preko 20 potpuno uspješnih i za brojno jače i tehnički savremenije mornarice. U ovim našim akcijama potopljeni su 11 zarobljeni motorni brodovi i jedrenjaci neprijatelja sa dragocjenim materijalnim sredstvima, pa i trupama.

U borbi ojačane i prekaljene, organizaciono učvršćene sa bogatim iskustvom pomorske snage, naše partizanske mornarice u toku 1943. godine do kapitulacije Italije izvele su mnogo više po broju borbanih akcija i postigle daleko veće uspjehe, blagodreći uspješnim djelovanjima jedinica na obali, kopnu i otocima. Rezultate koje su postigle partizanske pomorske snage kroz borbu na moru namio je veliki udarac fašističkom talijansko-ustaškom pomorskom prometu na našoj obali i, uz ostale faktore, u mnogome pridonijeli kapitulaciji njihovih oružanih snaga.

Uz ova djelovanja naših plovih partizanskih jedinica, odvijale su se intenzivne operacije i o-

stalih pomorskih partizanskih snaga na kopnu, koje su imale poseban uticaj na okupatorski promet, kao što su sabotaže u cilju onemogućavanja svjetionika, umištenje lučkih ispostava, vadenje ponovno upotrebljavanje minsko-eksplozivnih sredstava na moru, otocima i obali. Tako je na primjer, interesantno spomenuti da su već od prvih dana operacija na moru, uporedo s akcijama plovih partizanskih jedinica djelovale i grupe prvih naših minera koje su vršili borbu prve »Primorske čete« u području Šibenika i Zadra, vadeći iz branjenih minskih polja — morske mine, čiji je eksploziv bio u to vrijeme za nas od neocjenjive važnosti. Veliku smjelost i hrabrost su pokazali ovi naši borci u vadenju mina. Oni su uz opasnost, koje su im prijetile od samih minsko-eksplozivnih sredstava koje su trebali vaditi bez tehničkih pomagala, ispred nosa neprijateljskih straža i patrola na moru i kopnu samo do kapitulacije Italije izvadili iz mora preko 140 komada mina.

Ogromni uspjesi koje su postigle naše snage na moru, otocima i obali kopna, onemogućili su okupatora da se uspješno suprotstavi našim operacijama klasičnim načinom ratovanja na moru. To ga navodi da, pored stvaranja »protupartizanskih« jedinica na moru uz već postojeće ratne plovne jedinice i okupacione snage na obali i otocima, 10. svinja 1943. godine izda posebnu direktivu — uputstvo, jednu vrstu pravila pod naslovom »Upute za borbu protiv partizana na moru«, u kojem fašisti nedvosmisleno priznaju da je partizanski rat na istočnoj obali Jadrana stvarnost u svim njegovim varijantama i da ga »vode ljudi od zanata, iako u pomoćnom toku i u vojničkom pogledu«. Oni tu nedvosmisleno priznaju da njihova pravila izrađena u njihovom fašističkom admiralštabu sa kojima se služe njihove plovne jedinice nemaju baš nikakvu upotrebnu vrijednost. Ali ni ovo novo pravilo, kao što je poznato, nije im donijelo željene rezultate. Naše jedinice su iz dana u dan postajale sve brojnije i jače, tako da je u toku 1943. godine samo do kapitulacije Italije napadnuto oko 80 brodova, od čega je zarobljeno 32, a veći broj potopljen.

Josip Žužul, kap. bojnog broda (Nastavit će se)

Iz Knina

Veliki posao pred smjenu dužnosti

U toku druge polovice kolovoza u Kninu je bilo više dogovora o školstvu, kako bi se što spremnije dočekao početak školske godine. O tome se raspravljalo u komisijama Savjeta za prosvjetu, na sjednici savjeta kao i na prvim sjednicama školskih odbora i nastavničkih zborova. I roditelji su bili zainteresirani čija su djeca konkurirala za prve razrede škola drugog stupnja, jer prijava je bilo dvostruko više nego što je bilo predviđeno natječajima. Ali, s obzirom na predstojeće pripajanje novih područja kninskog komuni i drugih objektivnih razloga, stalo se na stanovište, da je potrebno preći granicu koju su predviđali natječaji škola drugog stupnja u Kninu. Iako bi za škole na području kninske općine još trebalo nastavni kadra, ipak to neće biti smetnja koja bi mogla ometi rad na početku školske godine. Postoje uz to izgledi da se kadrovska stanja poboljša.

U pogledu školskog prostora bit će teškoća za mjesec, do mjesec i po dana, kada se predviđa useljenje u novu zgradu osnovne škole. U novogradnji dobit će se 12 učionica. Namještaj je poručeno i uskoro će početi stizati. Dotle će učenici kninskih škola koristiti dosadašnji prostor i dolaziti na nastavu u više smjena.

ZASEOK KOVAČICA PRIKLJUČIO SE NA GRADSKI VODOVOD

U danima dugotrajne suše i bezvodice, Krvavice, zaseok Kovačica kod Knina uspješno je riješio problem pitke vode. Mještani su povelj akciju za priključenje na gradsku vodovodnu mrežu. Da bi to proveli, organizirali su dobrovoljni rad i prikupljanje novčanih priloga. Izvjesnu pomoć pružio je i Narodni odbor općine. Kada je protokla voda sa slavina, u Krvavicama je zavladao velika radost.

Posljednja sjednica Savjeta za prosvjetu drniške općine u školskoj 1961-62. godini, a ujedno posljednja u ovom sastavu, jer dosadašnjim članovima Savjeta istječe dvogodišnji mandat, nije htjela da svojim nasljednicima ostavi neriješene tekuće probleme, nego je izvršila temeljite pripreme i pribrala obilje materijala da novi savjet što lakše preuzme dužnost, brzo uđe u složenu prosvjetnu politiku i nastavi plodonosan rad svojih prethodnika.

Iscrpan osvrt na uspjeh osnovnih stručnih škola te ostalih odgojnih ustanova, pažljiva rasprava o prispjelim molbama za prijem u služu i premještaje i usvajanje prijedloga u visini položajnih plaća upravitelja škole — to je bio dnevni red ove sjednice, koja je održana prošlog ponedjeljka, samo nekoliko dana prije nego što će školsko zvono pozvati učenike na nastavu u novoj školskoj godini.

Rad 8 osnovnih škola i njihova 43 područna odjeljenja odvijao se u znaku permanentnog svladavanja brojnih teškoća, među kojima su se svojom težinom izdvojili: nedostatak školskog prostora i stručnog nastavnog kadra, nezastupljenost pojedinih predmeta — u prvom redu tehničkog odgoja — brojna i česta odsustvovanja nastavnika, nedostatak učila i duga pješačenja učenika putnika. Od 6836 učenika razred je s uspjehom završilo 5618, a negativno je ocijenjeno 1218 učenika. Razred ponavlja 620, a na popravni su ispit upućena 273 učenika. Po broju negativnih ocjena, ove je godine srpskohrvatski jezik preuzeo tradicionalno vodstvo matematike i prednjači pred njom u odnosu 790:769.

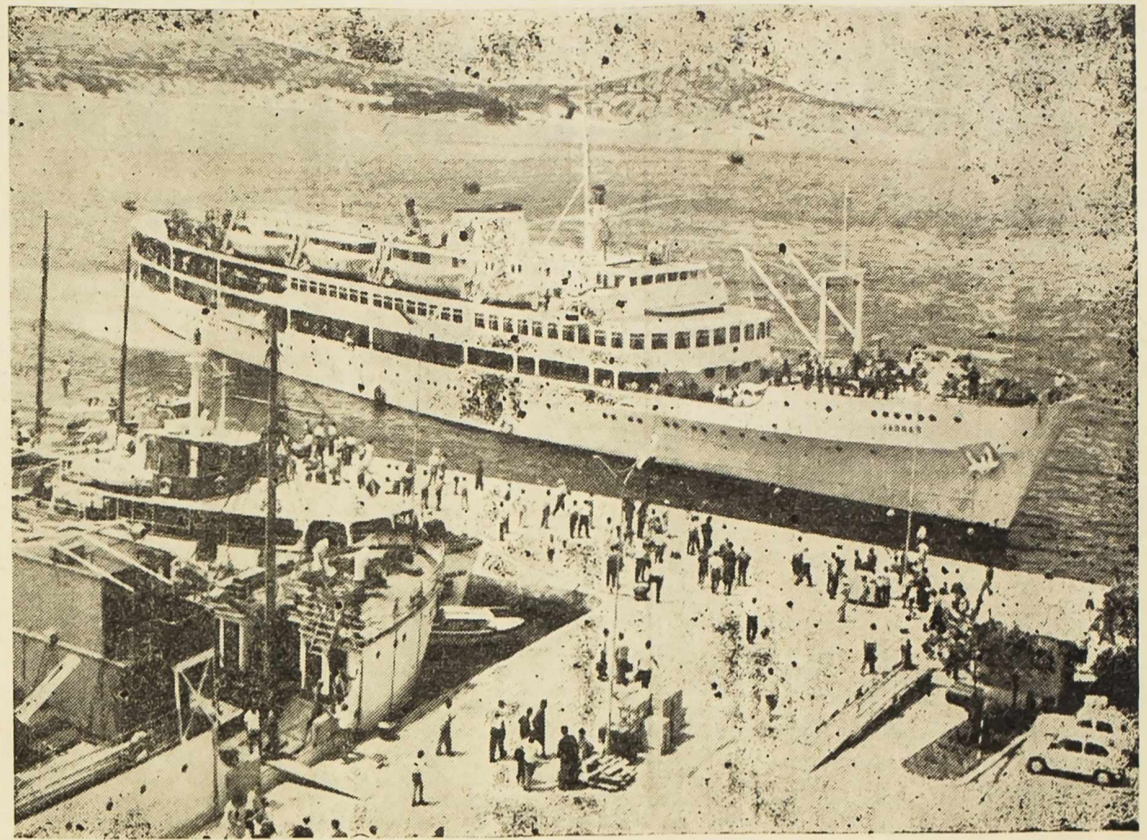
Osvrt na uspjeh u prošloj školskoj godini poslužio je prosvjetnim organima kao polazna osnova u podizanju kvaliteta nastave.

To se misli postići kadrovskim i materijalnim jačanjem u prvom redu centralnih osnovnih škola, češćim sastancima upravitelja škola na kojima će se raditi na ujednačavanju kriterija, osnivanjem stručnih aktivna, a pri centralnim školama stalnih radnih sastanaka posvećenim unapređenju nastave, većim osamostaljenjem nastavnih kolektiva u skladu s izmjenama Zakona o javnim službenicima i angažiranjem istaknutijih prosvjetnih radnika pri razradi nastavnih planova.

Pored postojećeg nastavnog kadra, na sjednici je raspoređeno na prvu dužnost 15 stipendista: 12 učitelja i 3 profesora, primljeno je putem natječaja 16 novih prosvjetnih radnika i 10 honoraraca koji nisu imali odgovarajuću ili potpunu stručnu spremu, a zadovoljili su na radu, produžen je ugovor i za školsku 1962-63. godinu. Otvaranjem odjeljenja V i VI razreda u Nevestu i Kljčama, te novom školskom zgradom u Radoniću rasterećene su centralne škole u Gradcu, odnosno Unešiću, a dovršenjem jednog dijela škole u Drnišu akutni problem školskog prostora u općinskom centru bit će ublažen, a u idućoj školskoj godini i otklonjen. Sa većim teškoćama ulaze u novu školsku godinu područna odjeljenja u Otavcima i Mirlovič-Zagori.

Završavajući ovu sjednicu članovi su Savjeta usvojili prijedlog o visini položajnih plaća upravitelja škola u maksimalnom iznosu s tim zaključkom da ne predaju u razredu nego da se što potpunije posvete organizacijom i instruktivnom upravljanju svoje ustanove.

Zbog nedovršenih radova na većini školskih zgrada, zaključeno je da nastavu za osnovne škole počne 5., a za škole drugog stupnja 10. rujna. (c)

Šibenik: »Jadran« pristaje uz obalu

U poduzećima drniške komune

Dugoročna planiranja

Ekonomsko - financijska analiza poslovanja privrednih organizacija u drniškoj komuni za I polugodište bila je centralna tačka na posljednjoj sjednici NO-a općine Drniš. Poslovanje Rudnika mrkog ugljena u Siveriću, Boksitnih rudnika, »Dalmacija - plastika« i »Kamenoloma« iz Drniša, poljoprivrednog dobra »Petrovo polje« u Drnišu, poljoprivredne zadruge »Gradišća« u Drnišu, »Miljević« u Širtovcima, »Unešić« i »Oklač«, Šumskog gospodarstva u Drišu, građevnog poduzeća »Udarnik«, transportnog i remontnog auto-poduzeća »Transremont«, trgovinskog poduzeća »5. novembar«, zanatškog poduzeća »Radnik« iz Drniša i elektrotehničkog poduzeća »Univerzal« iz Siverića karakterizira, u cjelini, sporiji porast ukupnih troškova prema ukupnom prihodu.

Analizirajući imovinsko pravne odnose uočeno je da privredne organizacije u drniškoj komuni brže izvršavaju svoje obaveze, nego što to ostali čine prema njima. Dugovanja kupaca su vrlo visoka, do konca lipnja iznosila su oko 676 milijuna dinara, što u odnosu na isto vremensko razdoblje u prošloj godini pokazuje povećanje od preko 33 posto. Dugovanja privrednih organizacija

prema dobavljačima znatno su manja, nešto oko 40 posto od potraživanja kupaca. Povećanje osnovnih sredstava i porast obrtnih za 46,2 posto uz porast ukupnog prihoda za 7,8 posto upućuje na zaključak, da se ukupan prihodu formirao više kao posljedica trošenja sredstava nego boljeg i umješnijeg korišćenja kapaciteta.

U I polugodištu ove godine zaposlilo se 337 novih radnika. Dok se u nekim privrednim organizacijama (rudnici u Siveriću i Drnišu) pojavljuje višak radne snage, na drugoj se strani u »Kamenolomu«, »Udarniku« i nekim poljoprivrednim organizacijama osjeća manjak od oko 100 radnika. Razvoj kooperacije u svim granama privrede, a naročito poljoprivredni postao je imperativ vremena. Naredni zadaci, u prvom redu jesenja sjetva, a i ostali vidovi suradnje pokazat će u kojoj mjeri se u tome uspjelo.

Predviđeno je zasijati talijanskim sortama pšenice oko 130 hektara u društvenom i 40 hektara u privatnom sektoru.

Budžetski prihodi kretali su se u planskim okvirima i ostvareni su sa 49 posto, a u iznosu od 132,6 milijuna dinara, dok su budžetski rashodi za to vremensko razdoblje iznosili 121,7 milijuna. Zbog restriktivnih mjera za većom štednjom i racionalnom upotrebom sredstava na svim nivoima izvršen je rebalans budžeta i društvenog plana i neke su se stavke materijalnih troškova svele na najmanji mjeru.

U zaključcima je zacrtao organizaciono i kadrovske sredenje unutrašnjih odnosa u privrednim organizacijama, veće korišćenje kapaciteta, usavršavanje tehnoloških procesa i organizacije rada, striktno izvršavanje planskih zadataka i drugoročno planiranje uopće, a posebno u investicionim ulaganjima. (c)

„Dalmacija plastika“ na Velesajmu

IZ ĐEVRSKAMA

Radovi na izgradnji osnovne škole u Đevrskama, koji su započeli prošle godine, nalaze se u završnoj fazi, te se očekuje da će ove jeseni primiti prve učenike. Dobar dio radova izveli su mještani na dobrovoljnoj osnovi i samodoprinosom uz pomoć kredita, koje je odobrio NO općine Kistanje.

U Varivodama nedaleko Đevrsaka već se više godina provodi akcija na elektrifikaciji ovog sela. Međutim, radovi se vrlo sporo odvijaju. Potrebno je da se na tom poslu odbor za elektrifikaciju više angažira i da ovu akciju što prije privede kraju. (IS)

PEDAGOŠKA AKADEMIJA U ŠIBENIKU

Na temelju člana 76. ZVO

raspisuje

NATJEČAJ

ZA IZBOR JEDNOG PROFESORA VIŠE ŠKOLE ZA ENGLESKI JEZIK S METODIKOM

Uvjet: fakultetska sprema, višegodišnja nastavna praksa i stručni radovi.

Uz molbu treba priložiti sve potrebne dokumente.

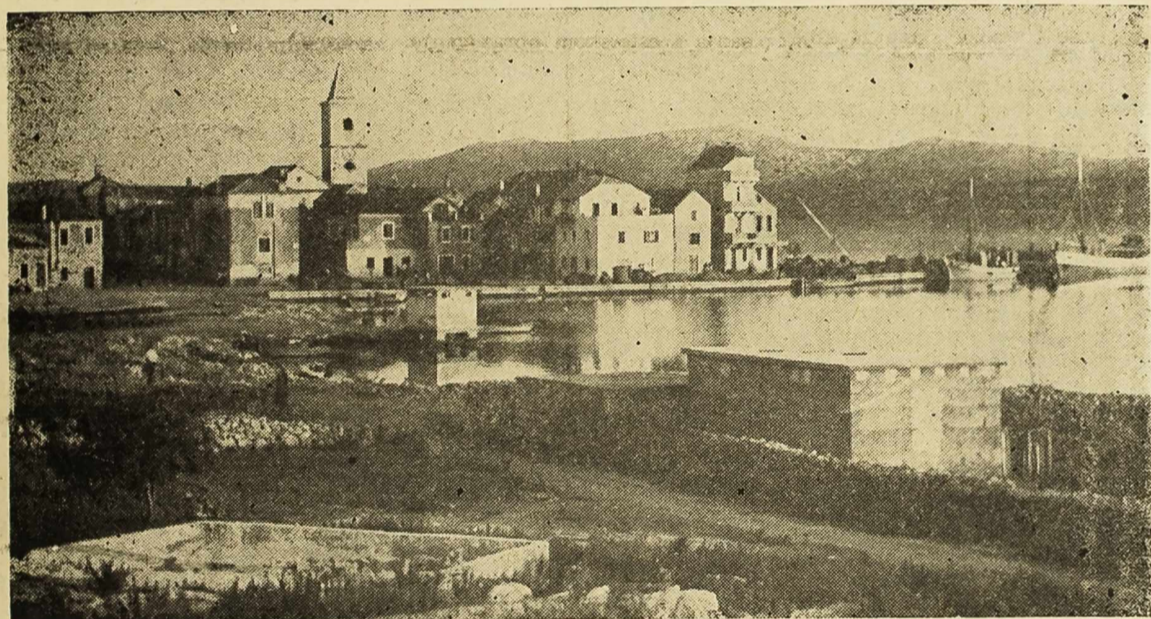
Rok natječaja mjesec dana.

Poduzeće za primjenu i obradu plastičnih masa »Dalmacija-plastika« u Drnišu jedina je privredna organizacija u drniškoj komuni koja ove godine izlaze svoje proizvode na jesenjem Zagrebačkom velesajmu. I nije to prvi put. Ona je stalni izlagač od svog osnivanja, od 1959. godine. U paviljonu kemijske industrije nju uvijek čeka njen mali, ali zapaženi štand.

Kada smo prošle subote ušli u njene prostrane pogone zatekli smo rukovodioce u posljednjem pripremanju i odabiranju ekspozata. Na ovogodišnjem jesenjem Zagrebačkom velesajmu izlagač će »Dalmacija-plastika« svoje proizvode iz galanterije i konfekcije te brizganu, ekstrudiranu i štampanu robu. To će biti bogat asortiman i odličan kvalitet svih proizvoda, a s velikim optimizmom gledaju u dobar plasman novih proizvoda štampane i ekstrudirane robe. Na suvremenoj

anlinskoj štampariji, poduzeće za primjenu i obradu plastičnih masa iz Drniša izlaze štampu na polietilenu, pergament - papiru, domaćoj aluminijskoj foliji izrađenoj u TLM »Boris Kidrič« u Razinama i štampu na papiru. Mnogi od ovih proizvoda, a naročito štampa na aluminijskoj foliji, dosad su bili uvozeni. Drniška »Dalmacija-plastika« dala je na domaćoj aluminijskoj foliji odličan kvalitet postignut domaćim bojama. Sva štampana roba na polietilenu izvučena je na vlastitim ekstruderima u svim debljinama i širinama polietilenskih vreća i platna. Zapažene su lijepe kreacije stolnjaka na polietilenskom platnu s niskim i pristupačnim cijenama. Ističu se kreacije stolnjaka na temu »Jugoslavenski gradovi« i »ruže«. Tu su i sve vrste bužir-cijevi i drugih profila. Dopadljivih boja i ukusnog izgleda su i novi proizvodi »Dalmacija-plastika«: kancelarijske fascikle i raznobojne korice za školske bilježnice i učeničke knjige.

Proširen je asortiman i galanterijskih proizvoda, tako da će pored svojih uobičajenih proizvoda, tako da će pored svojih uobičajenih proizvoda izaći s bogatim izborom putnih torba u raznim veličinama. Školske su torbe postale pojam dobrog kvaliteta i niskih cijena proizvoda »Dalmacija-plastika«. Od konfekcijske robe izlagač će se sve vrste »šuskavaca« u svim veličinama, muških i ženskih. Štampana na pergament-papiru, ustvari ambalaža za maslac i margarin, uspješno je riješena postojanošću boja na toj vrsti papira, što je vrlo važno radi proizvoda koji se u njega pakuju. Na taj je način naša privreda oslobođena uvoza štampe na pergamentu. (c)

Pirovac

Akutni problemi šibenskog školstva

Šibenske srednje škole pohađaju učenici iz drugih, gravitirajućih mjesta u komuni i van nje. Predviđalo se, da će se u njih ove godine upisati oko tisuću i pet stotina učenika. Da bi se nedostatak prostora ublažilo, počelo se s gradnjom škole na Baldekinu. Uložene su znatne investicije iz Fonda za školstvo NO-a općine, kao i sredstva iz samodoprinosu građana od 1,43 posto na plaće, koji se isključivo upotrebljavao za gradnju ove škole. Nedostajalo je ipak oko sto milijuna dinara, tako da se dovršenje očekuje tek, možda početkom 1963. godine, ili najkasnije početkom slijedeće školske godine, i to pod uvjetom da se dobije pozajmica od privrednih organizacija.

U takvoj situaciji se nije moglo drugo uraditi, no da se pronađu prostorije, pa su zakupljene dvije zgrade Prihvatnog centra Ferijalnog saveza na Šubićevcu. U njima će raditi dvanaest odjeljenja

Učiteljske škole i Pedagoške gimnazije. Na taj će način akutna situacija biti nekako ublažena. I-pak će ostati neupisano oko dvije stotine učenika, jer su u srednjim školama kapaciteti potpuno ispunjeni. Osnovne škole, mada preopterećene, upisale su svu djecu. Da bi se problem nekako riješio, u njima će se raditi u tri smjena, a u nekima čak i u međusmjernama.

Narodni odbor općine je vršio napore i za otvaranje Tehničkog školskog centra, u koji bi se uklopile već postojeće Industrijska i Škola učenika u privredi. U njegovom sklopu bi radila i Srednja tehnička škola sa elektro, mašinskim i metalurškim smjerovima. Međutim, privredne organizacije, zainteresirane za postojanje i rad ovog centra, nisu bile u mogućnosti da preuzmu njegovo financiranje. Tako je Šibenik ostao bez, već duže vremena, obećavane škole. (MV)

Planska kulturna politika

Danas postoji naučno prilažnje problemima u svim vidovima našeg društvenog života. To je jedini i ispravan put ako želimo postići određeni cilj na najsvrsishodniji i najuspješniji način. Stoga se u posljednje vrijeme mnogo govori o metodologiji i metodama.

Planiranje kao oblik svjesnog poštivanja i uspostavljanja zakona srazmjernosti u društvenoj podjeli rada, a istovremeno i aktivni faktor u promjeni i razvijanju društvene podjele rada nije ništa drugo nego naučno prilažnje privrede. Kad je riječ o kulturi odnosno kulturnom životu, onda planska kulturna politika dobiva svoje puno značenje i smisao. Planska zadaća kulture ne odnosi se na polje umjetničke produkcije (područje stvaralaštva) koja se razvija endogeno, spontano, već više na polje umjetničke reprodukcije (područje interpretacije) i prosvjetni sektor te služi progresivnom izgrađivanju našeg društvenog života. Planska kulturna politika sprovodi se dosljedno na polju prosvjete. Međutim, kada su u pitanju umjetničke reprodukcije kao što su to muzičke, kazališne, filmske i balet, zatim slikarske izložbe, bilo samostalne ili reproduktivne, onda se planska zadaća kulturne politike ne ispunjava kako treba.

Ako se na kraju ove sezone ovrnemo na protekle muzičke priredbe, onda ćemo vidjeti da je dosadašnja praksa bila organizirati sve i svašta. Izuzev nekoliko značajnijih koncerata (Cangalovića, Lukića, Splitske filharmonije i Festivala zvorske muzike) uglavnom su se organizirali koncerti zabavnih melodija. U osnovi nitko nema ništa protiv koncerata takve vrste, jer i oni predstavljaju kompenzaciju civilizatorskih nelagoda (M. Feller), već se radi da se na takvim koncertima producira loša muzika koja osiromašuje muzički ukus umjesto da ga kultivira.

Budući da na polju zabavne muzike nismo postigli potreban kvalitet, ne bi trebalo stalno organizirati ovakve priredbe. Ako publika i voli ovakvu muziku odnosno ako joj je ovakva muzika najpristupačnija, a ona je to zbog nedovoljnog razvijenosti ekonomskog, socijalnog, jednom riječju, društvenog standarda uopće, to znači da ovakve koncerte, čija muzička tematika ne ponire dublje u svijet tonova, treba stalno organizirati.

Ne treba sprovoditi kulturnu politiku organiziranjem velikog broja koncerata, dakle u smjeru kvantitativnom a poželjno je u koliko se odnosi na kvalitet. Kad je već riječ o muzičkim priredbama pitamo se zbog čega nije organiziran nijedan koncert jazz muzike, čija je umjetnost snažna i neopozivo ušla u život današnjeg čovjeka i naprosto zbrinsala granice zemalja približivši ljude više ma koja druga umjetnost, zbog čega nije gostovao nijedan internacionalni umjetnik, zbog čega je bilo malo istaknutih domaćih umjetnika? Moglo bi se, dakle, kazati da je protekla sezona bila svaštarska, nekvalitetna i neplanska. Ukoliko

je postojala, čini se, da je bila usmjerena u komercijalnom pravcu.

Imajući u vidu da se planska kulturna politika na polju umjetničke reprodukcije sastoji u njenom planskom organiziranju uz odgovarajuće kultiviranje, potrebno je da organizatori ovakvih priredaba stvore određenu poslovnu politiku. Ta poslovna politika treba da se temelji na principima stroge selekcije u pogledu kvaliteta repertoara, spoznajne vrijednosti umjetničke reprodukcije (što treba jednom da postane praksa), stvaranja takve fizionomije repertoara koji bi obuhvaćao djela od najstarijih epoha pa sve do današnje, pri čemu bi jenom trebalo pripaziti da repertoar ne oskudjeva suvremenim djelima, ne povremeno već stalnog organiziranja koncerata, širenja teoretskog znanja putem predavanja (čiju je praksu uvelo Radničko sveučilište), uvadjanja pristupačnih cijena, jer se događa da se za skupe pare prodaje jeftina kultura (kao što je to slučaj kod koncerata zabavne muzike), kao i podizanja društvenog standarda uopće. Na taj način stvoriti ćemo takvu kulturnu klimu koja će omogućiti širokim masama kompenzaciju umjetničke prirode i tako omogućiti i procvat same umjetnosti. Na taj način stvorili bismo publiku s istančanim osjećajem koja bi znala osjetiti i ocijeniti umjetničke vrednote, što bi doprinijelo daljnjem revolucioniranju našeg društva.

Živo zanimanje naših ljudi za sve oblike kulturnog života najbolji je dokaz njihove vitalnosti. Potrebno je samo jedno: omogućiti ljudima da se duhovno oplemenjuju. S. V.

Kazalište će djelovati na cijelom području komune

Odavno se postavljalo pitanje, da li postoje mogućnosti da šibensko Narodno kazalište daje predstave van kazališne zgrade, u onim mjestima, gdje za to ima uvjeta. Ali za otkupljivanje predstava nije se gotovo nikada nalazilo ni jedan dinar, i ako su u nekim općinskim centrima postojale najbolje želje i nastojanja da dođe do takove djelatnosti kazališta. Budući da Jadranska magistrala sada prolazi gotovo kroz cijelo priobalno područje, naglo se razvija turizam, te je ovo pitanje opet došlo na dnevni red. U periodu spran — kolovoz ove godine osjetila se u nekim mjestima veća potreba u potpunjavanja kulturno zabavnog života ozbiljnijim programom. U njima se u to vrijeme nalazilo toliko turista, koliko i mještana. A to je s obzirom na inače slabu ekonomsku moć stanovništva, jedan od najvažnijih uvjeta za rentabilnost organiziranja ljetne kazališne djelatnosti. S druge strane na to je utjecalo proširenje šibenske komune na cijelo priobalno područje od Rogoznice do Pirova. Zato je i riješeno da u novi program kazališta uđe kao jedan od glavnih zadataka, razvijanje kazališne djelatnosti u turističkim mjestima komune za vrijeme ljetnih mjeseci. Tako je u ovogodišnjoj predsezoni, kako bi se mogla navesti djelatnost prije stvaranja glavne sezone u kazališnoj zgradi, ansambel šibenskog teatra počeo sa davanjem predstava u mjestima nekadašnjih općina Tijesno i Vodice.

Što je zapravo pokazala praksa? Rentabilnosti nema, jer prihodi dobijeni na blagajni, mogu jedva da isplate troškove transporta glumaca i tehničkog materijala, kao i zakupnine sale. Zato članovi kazališnog kolektiva dolaze kasno u mjesto davanja predstave. Ne odmorivši se, oni se pripremaju za izlazak na scenu, a poslije predstave se opet na brzinu vraćaju u Šibenik. Jer Uprava kazališta ne može da im omogući da od zarađenih sredstava prime zasluženu dnevnicu. I na takvu situaciju se naravno nadovezuje i slabiji kvalitet interpretacije, zbog vremenski nedovoljne pripremljenosti glumaca.

Zato je neophodno postaviti novo pitanje. Da li ima smisla zadovoljavati kulturno-zabavne potrebe jednih ljudi na štetu drugih? Upravo oni koji im pružaju to zadovoljstvo! Nije li to

apsurdno s obzirom na sadašnji stepen razvijenosti našeg društva? Zar se ne bi mogle pronaći mogućnosti, da i kolektiv kazališta ima od toga koristi? Treba ozbiljno razmisliti o tome, jer ekonomska računica može da ponekad prepreka za razvijanje ove značajne kulturno-zabavne djelatnosti u komuni.

Mogućnosti svakako ima, samo bi trebalo da se pronađu. I bez značajna pomoć bi imala odgovarajući efekat. Mogao bi se na primjer poslati brod, da besplatno preveze umjetnike i dekor. A također bi se moglo kazalište osloboditi plaćanja zakupnine za salu. Jer, na kraju, i mjesto, kojim se kazališnom predstavom doprinosi u popunjavanju kulturno-zabavnog života u toku turističke sezone, može sa svoje strane da uloži nekakav doprinos. Ovakva vrsta djelatnosti ima mogućnosti da se nastavi i poslije turističke sezone i da se pretvori u vrlo korisnu i stalnu praksu. Razumije se da taj zadatak komuna ne može da riješi na prečac, ali se ne bi smio ostaviti ni neriješen. Tu bi značajnu ulogu odigralo eventualno nabavljanje jednog autobusa ili motornog broda. Tako bi kazalište moglo češće, a možda i unaprijed određenim danima u tjednu, da dolazi i daje predstave u svim mjestima, gdje za to postoje osnovni uvjeti.

M. Vesnić

GOSTOVANJE PJEVAČA BEOGRADSKOG I NOVOSADSKOG RADIJA U DRNIŠU

Grupa manje poznatih pjevača Beogradskog i Novosadskog radija nastupila je prošlog utorka u Drnišu. Posjetioci, koji su do poljednog mjesta ispunili prostor ljetnog kina, nisu bili oduševljeni pjevanjem gostiju. Priredivači, kojima puno priznanje za nastojanja da kulturnim priredbama osvježje ljetne večeri u Drnišu, treba da budu obazriviji prilikom ugovaranja gostovanja. (c)

Radničko sveučilište pred novu školsku sezonu

Raznolikost oblika obrazovanja

Početak nove nastavne godine u Radničkom sveučilištu obilježen je upisom u tečajeve, seminare i škole, koje ono organizira za radnike i službenike našeg grada. Plakati kojima je objavljen upis, kao i knjižice u kojima je oštampen plan rada za nastavnu 1962/63. godinu, govore o širokim mogućnostima koje ono pruža za obrazovanje svih kadrova u privredi, od nekvalificiranih radnika do članova organa radničkog samoupravljanja, kao i ostalih članova radnih kolektiva i građana. U pet obrazovnih centara i Višoj radničkoj školi članovi radnih kolektiva naći će one programe koji su im potrebni za njihovo daljnje opće, ideološko-političko, ekonomsko i stručno obrazovanje, a organi upravljanja programe za brže osposobljavanje svojih članova.

OPĆE OBRAZOVANJE

Radnici koji trebaju polagati ispit za kvalifikaciju i visoku kvalifikaciju u okviru Centra za opće obrazovanje pripremaju se za predmete iz općeg dijela ispita. Da bi se omogućilo solidnije svladavanje propisanog gradiva, trajanje tečajeva za kvalifikaciju i visoku kvalifikaciju je produženo, te traju ukupno dvije godine, odnosno jednu godinu opći i jednu stručni dio.

Za one radnike i službenike koji nemaju završenu srednju školu, a htjeli bi, koristeći se mogućnostima koje pruža čl. 53. Zakona u visokoškolskom obrazovanju, da se upišu na neki fakultet, višu ili visoku školu, formirat će se pripremni tečajevi na kojima će se pripremati za polaganje prijemnog ispita i to za tehnički, pravni i ekonomski fakultet, višu ekonomsku školu i pedagošku akademiju, kao i za ostale fakultete, više i visoke škole za koje se prijavi najmanje 15 polaznika.

U sastavu Centra za opće obrazovanje je i Javna tribina »Srijedom u sedam«, koja je prilično uspješno djelovala već gotovo tri godine, a cilj joj je da radnike, službenike i ostale građane upozna s najaktuelnijim ekonomskim, političkim, kulturnim i ostalim problemima i zbivanjima kod nas i u svijetu. Predavanja će se održavati svake srijede od oktobra do kraja marta sljedeće godine.

Što se tiče estetskog obrazovanja, glavno težište će biti na organizaciji kazališnih i kino-predstava, s tim što će se nastojati da budu organizirane tako, da se preko njih na što efikasniji način pridonese estetskom obrazovanju onih kojima su one namijenjene, tj. članovima privrednih organizacija, u prvom redu polaznicima tečajeva i seminara Radničkog sveučilišta. Kazališne predstave će se održavati jedanput mjesečno, a kino-predstave redovito svakog tjedna.

STRANI JEZICI

U sklopu Centra za učenje stranih jezika djelovat će Magnetofonska škola za engleski jezik i tečajevi za engleski, francuski, njemački i talijanski jezik. U Magnetofonsku školu za engleski jezik, koja ulazi u treću godinu svog postojanja, moći će se ove godine, osim učenika viših razreda osnovnih i srednjih škola, upisati i oni građani koje ne upućuju privredne organizacije. Tečajevi za engleski i njemački jezik radit će po Assimil-metodi, kombinirajući zvučnih snimaka i odgovarajućih udžbenika.

IDEOLOŠKO-POLITIČKO I EKONOMSKO OBRAZOVANJE

Djelatnost Centra za ideološko-političko i ekonomsko obrazovanje odvijać će se preko ideološko-političkih seminara, političke tribine za privredne organizacije, ideološko-političkog seminara na tečajevima za kvalifikaciju i visoku kvalifikaciju i seminara ekonomskog obrazovanja.

Ideološko-politički seminari namijenjeni su osnovnim organizacijama SK u privredi i teritorijalnim organizacijama SK. U ovoj godini organizirat će se seminar »Dijalektički i historijski materijalizam« na njemu će biti obrađeno 7 tema iz tog po-

družja. Zadatak političke tribine za privredne organizacije je da njihovim članovima dade određeno ideološko-političko obrazovanje. Ona već dvije godine uspješno djeluje u svim privrednim organizacijama, a predavanja se održavaju jednom mjesečno. U ovoj godini bit će obrađeno 9 tema, među kojima Političko i društveno uređenje FNRJ, Organizacija vlasti u FNRJ, Prava i dužnosti građana, ličnost i društvo itd.

Seminari ekonomskog obrazovanja namijenjeni su također članovima privrednih organizacija, a formirat će se za jednu privrednu organizaciju ili za nekoliko manjih zajedno. Cilj programa seminara je da prvenstveno upravljačima pruži obrazovanje koje im je potrebno za pravilno vršenje njihovih funkcija. Održat će se sljedeći seminari: Ekonomika poduzeća, Obaveze i prava radnika iz radnog odnosa, Organizacija kadrovske službe i Sistem obračuna po ekonomskim jedinicama.

VIŠA RADNIČKA ŠKOLA

Ove godine diplomiraju prvi polaznici Više radničke škole, koja je osnovana prije dvije godine. To je kadrovska škola u koju se biraju samo oni kadrovi koji su u poduzeću našli svoje mjesto i koji u njemu vide svoju perspektivu. Program obuhvaća znanja ekonomskih, društveno-političkih i prirodnih nauka, a težište programa je na ekonomskoj problematici. Posebna pažnja se posvećuje kulturi govora i pisanja i estetskom obrazovanju. Škola traje dvije godine ili četiri semestra i ima rang potpune srednje škole.

CENTAR ZA IZVANDREDNI STUDIJ VIŠE EKONOMSKE ŠKOLE

Ovaj Centar je osnovan ove godine, a cilj mu je da se izvanrednim studentima Više ekonomske škole u Splitu sa boravištem u Šibeniku pruži organizirana

pomoć u pripremanju i polaganju ispita. U sklopu Centra će se izvoditi nastava prema programu Više ekonomske škole u Splitu, a osim toga za studente će biti veliko olakšanje i održavanje ispita u Šibeniku. S obzirom na velike potrebe u našem gradu za višim ekonomskim kadrom, interes za rad ovog Centra je dosta velik i njegovo osnivanje predstavlja bez sumnje jednu korisnu inicijativu.

STRUČNO OBRAZOVANJE

Centralno mjesto u radu Centra za stručno obrazovanje zauzima svakako tečajevi za polaganje ispita za kvalifikaciju i visoku kvalifikaciju. Ovi tečajevi su organizirani po strukama i unutar struka po zanimanjima. Organizirat će se tečajevi za sljedeće struke: metalsku, elektro, građevinsku, drvoprerađivačku, transportnu i cestovni saobraćaj. Osim ovih tečajeva, u okviru Centra će se prema potrebama privrednih organizacija formirati i tečajevi za usavršavanje u stručni, koji će obuhvatiti dopunsku specijalizaciju u stuci, specijalizaciju za vršenje pojedinih operacija i poslova, davanje općih vještina i tehnika potrebnih rukovodiocima, obrazovanje i usavršavanje kadrovske službe i osposobljavanje kadrova u HTZ u zavisnosti od potreba poduzeća.

I ove godine će biti organizirani tečajevi za daktilografiju za početnike, koji već niz godina uspješno rade i dali su dosad više stotina daktilografa. Ovi tečajevi namijenjeni su prvenstveno nezaposlenim licima, koja su završila osnovnu školu, a nemaju nikakve kvalifikacije i cilj im je da istima dade određenu kvalifikaciju, a privrednim organizacijama i ustanovama osigura daktilografski kadar.

Napominjemo na kraju da će, pored navedenih tečajeva, seminara i škola, Radničko sveučilište na zahtjev bilo kojeg kolektiva organizirati odgovarajuće tečajeve i seminare.

film

Kako je lijepo živjeti

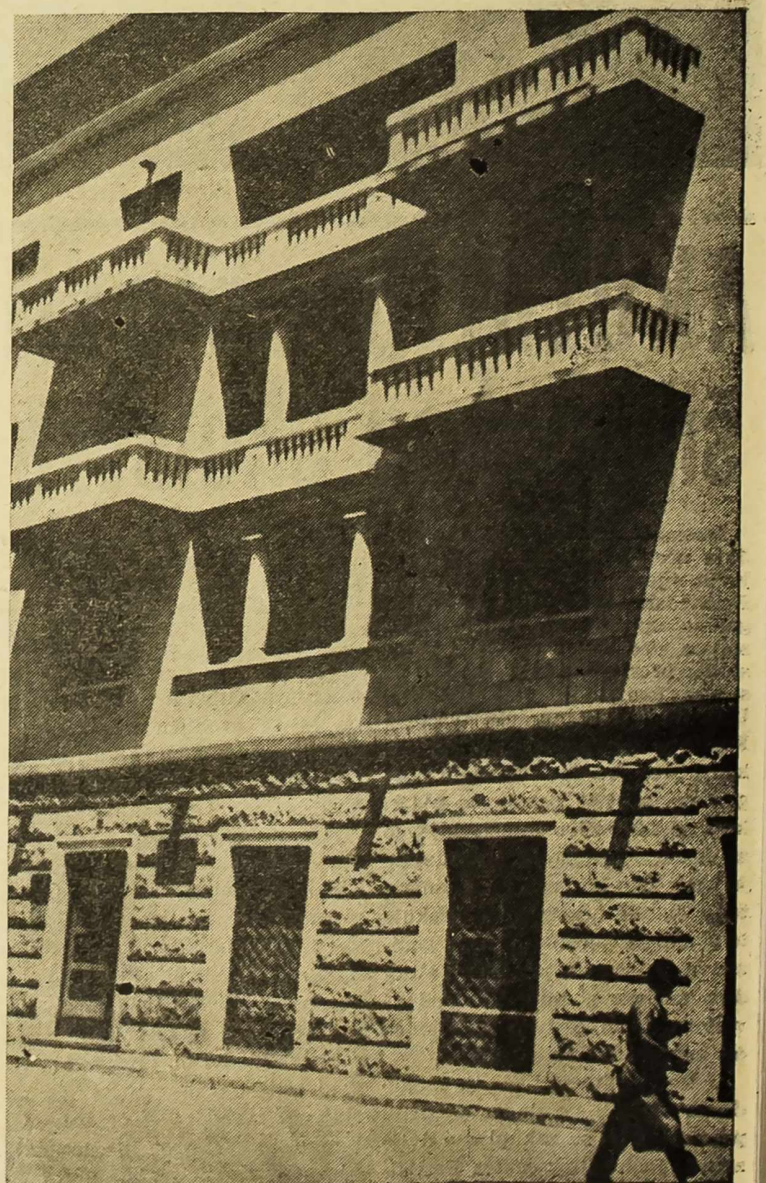
TALIJANSKI FILM. REŽIJA RENE CLEMENT

Gledalac je zaista imao prilike da se slatko nasmije gledajući ovaj film. Situacija u Italiji uoči dolaska fašista na vlast nije doduše bila smiješna, a naročito ono što je došlo poslije toga, ali ozbiljno napraviti smiješan film sa ciljem da se postigne određeni društveno-politički efekat je ustvari zadatak satire, što je bez sumnje ovaj film. To je satira na ondašnje prilike, kada su pokušavali da se sprječavaju fašista ispadali jelovi i neozbiljni. Veliki majstor francuskog filma Rene Clement se i u ovakvom poslu odlično smalzio i pokazao bogatstvo svoje invencije u mnoštvu detalja kojima je začinjena radnja. Nije to doduše veliki film, kao što su bili Clementovi »Bitka za prugu« i »Zabranjene igre«, ali je vrlo zabavan i duhovit i bez daljnje vrijedno ga je pogledati.

Nikad u nedjelju

GRČKI FILM. REŽIJA: JULES DASSIN

Evo kako zahvaljujući samo dobrom režiseru i zemlja, koja u kinematografiji ne predstavlja ništa, može dati odličan film. Jer, osim Dassin, koji je režiser, scenarista i nosilac glavne muške uloge, u ovom filmu je sve grčko. Dassin se zaista morao duboko saživiti sa Grčkom, njenim ljudima, običajima i atmosferom, da bi napravio ovakav film. Grčka je za njega bila najpogodnije tlo za raspravu o sreći, odnosno da li se sreća sastoji u duhovnim ili fizičkim užicima. Pirejska prostitutka Ilija, koja živi samo po svojim nagonima i sretna je, inkarnacija je čulnosti fizičkog užitka i postaje nesretna kad stane da se duhovno »obogašćuje«. S druge strane »filozof amater« Homer uzalud traži sreću u kreposti i duhovnim kategorijama. On analizira strasti, koje se pri tome rasplinjaju i ostaju samo prazne fraze, koje ne mogu nikoga, pa ni njega, usrećiti. Iako film ima prilično jak filozofski oslon, ipak je sve to prikazano na jedan lak i zabavan način, pojedine scene su zaista izvršne, kao ona u kojoj Ilija prepričava grčke tragedije i druge. Režiserovo djelo se snažno osjeća od početka do kraja, ali teško bi ipak postigao sve ono da nije imao odličnu saradnicu u Melini Mercouri, koja je blistavom glumom u ovom filmu pokazala izvanredne kvalitete. Nagrada u Cannesu je to i potvrdila.

Šibenik: Carinarnica

gradske vijesti

KINEMATOGRAFI

»TESLA«: jugoslavenska kinoteka prikazuje američki film — MORSKI ORAO — (do 7. IX) Premijera talijanskog filma — PRIJATELJ GANGSTERA — (8—10. IX) Jugoslavenska kinoteka prikazuje danski film — VAMPIR — (11—12. IX) »20. APRILA«: premijera američkog filma — IZNENADA PROŠLOG LJETA — (6—12. IX).

DEŽURNE LJEKARNE

Do 7. IX — I narodna — Ulica Božidara Petranovića.
Od 8—14. IX — II narodna — Ulica bratstva i jedinstva.

MATIČNI URED

ROĐENI

Ivica, Nikole i Marije Brkić; Mira, Bože i Marije Malenica; Karmin, Ante i Ružice Berak; Željko, Jeronima i Ljubice Dobrović; Nevenka, Bože i Ružice Sarajlić; Damir, Draga i Cvite Spahija; Dord, Vledimira i Đurđice Kale; Zdravko, Jose i Marte Maretić; Nada, Tomislava i Ane Dželalija; Ajrija, Abdula i Marije Ahmeti; Verena, Franje i Bosiljke Čulma; Aurela, Franje i Marije Alić i Ranka, Paška i Mileve Gojanović.

VJENČANI

Škovič Slavko, dipl. ekonomista — Juras Jasenka, dipl. ekonomista; Bulat Grgo, radnik — Slavica Ana, radnica; Iljadica Ivo, nastavnik — Jaramaz Vukosava, službenik i Jakovljević Jos, motomehaničar — Gulin Olga, službenik.

ŠKOLSKI ODBOR OSNOVNE ŠKOLE VRPOLJE

raspisuje

natječaj

za popunjenje upražnjelog radnog mjesta

TAJNIKA OSNOVNE ŠKOLE

Uvjeti: srednja stručna sprema.

Molbu s ostalim dokumentima po čl. 31 Zakona o javnim službenicima dostaviti naslovu u roku od 15 dana od dana objavljivanja.

ZAHVALA

Povodom smrti našeg dragog supruga, oca i djeda

MATAČIĆ JEROLIMA
pok. PETRA

zahvaljujemo liječnicima dru Smolčiću, dru Domančiću i dru Živkoviću, svom bolničkom osoblju, a naročito sestrama Asunti i Berhmani na pruženoj svestranoj njezi, kojom su nastojali da olakšaju zadnje časove pokojnika.

Nadalje se zahvaljujemo kolektivu poduzeća »Štampa«, rođaku Anti Seksi, svim prijateljima i znancima, koji su poslali vijence, izrazili saučestje i otpratile dragog pokojnika do vječnog počivališta.

Ožalošćeni: supruga i djeca

MALI OGLASNIK

MIJENJAM DVOSOBNI KOMFORTNI STAN u Šibeniku za isti ili sličan u Splitu ili Zagrebu. Za informacije obratiti se: F. Reljanović, Slobodana Macure 10 Šibenik.

PRIMAM NA STAN dvije učeni-ce. Upitati u redakciji lista.

ŠTEDNJAK na drvo i ugljen rabljeni prodajem. Upitati svako poslije podne MAHEČIĆ - Ul. 3. studenog 14 b/IV.

Dobra zamisao Kazališta mladih Ljetno kino za djecu

U ljetno vrijeme u našem gradu nema gotovo nikakvih kulturnih priredbi. U to vrijeme zavlada potpuno mrtvilo, za koje su krive dobrim dijelom i kulturne institucije u Šibeniku, koje su se kako izgleda orijentirale za rad samo u glavnoj sezoni. Ljetni raspust, čini se, shvaćen je u dobroj mjeri krivo. A to ne bi trebalo biti iz više razloga. Prije svega naši radni ljudi, a i drugi, željni su dobre kulturne zabave i u vrijeme ljeta, kada kod nas ostaju da rade dva kina. No budući da je vrućina, ni ona nisu uvijek puna, što je u ostalom sasvim razumljivo.

No da je takva politika štetna, naime da se u ljetnom periodu zanemari aktivnost, može se odraziti i na turističkom posjetu našeg grada. Jer, s time trebamo biti na čistu, posjetioci bi htjeli, oni zacijelo žele da se poslije kupanja, na večer, malo i razodnode. A to im kod nas u ljetno vrijeme zbilja nije moguće.

Zato u čitavom tom sklopu treba pozdraviti otvaranje jedne ljetne pozornice — ljetnog kina što već čitavo ljeto veoma uspješno radi na Trgu četiri bunara. Shvaćajući da je interes mališana za njihove dječje filmove velik, Kazalište mladih u Šibeniku došlo je na veoma dobru ideju da na tom starom trgu daje kinopredstave za djecu. Da su u tome dobili veliku podršku najzainteresiranijih svjedoci najbolje veoma dobar posjet. Sta više te filmove, koji su se stajali na repertoaru samo za djecu, gledalo je i velik broj odraslih osoba, što se najbolje očitovalo kada se je prikazivao film »Kako se radala komedija«.

U razgovoru s umjetničkim rukovodiocem šibenskog Kazališta mladih Dragom Meićem doznali smo da je uspjeh bio više nego zadovoljavajući. Predstave je gledalo oko 3.500 djece i odraslih. Pored ostalih na repertoaru su se nalazili ovi filmovi: Petar

Pan, Tenj i Djeri, Stvaranje svijeta, Vjetar je stao pred zoru, Toma Palčić, Olimpijski irvas, Čovjek i mjesec, Kota 909, Deveti krug i još neki. Predstave se daju dva puta tjedno, četvrtkom i nedjeljom.

Mislimo da je suviše posebno naglasiti važnost tog dječjeg ljetnog kina i pohvalnu inicijativu šibenskog Kazališta mladih.

„Kolo“ na svečanostima JRM u Makarskoj i Podgori

U nedjelju 9. rujna pjevački zbor šibenskog »Kola« nastupit će u Podgori i Makarskoj, gdje se održavaju glavne svečanosti u povodu proslave 20-godišnjice Ratne mornarice i pomorstva. Na programu su kompozicije domaćih i stranih skladatelja. Osim mješovitog zbora nastupit će i solisti Marta Smolčić, Ankica Kalauz, Alemka Cvitković i Krste Vukman. Ovo je još jedno priznanje šibenskom »Kolu« za njegov veliki trud na širenju muzičkog amaterizma u našoj zemlji.

Zabilježeno

Perivoj bez klupa?

Ljeto je, turistička sezona još uvijek traje. Još malo pa će i ona da završi. Tada će se sumirati rezultati. Možda sagledavati i tražiti propusti. Valjda bi tako trebalo biti. Pa kada već o tome mislimo ne bi bilo loše reći riječ dvije ni o jednoj, svakom našem građaninu i posjetiocu grada poznatoj stvari: pomanjkanje klupa u našem lijepom parku. Zbilja, njih ima vrlo malo. Veoma često može se vidjeti slika kako ljudi sjede na ogradi ili jednostavno na zemlji. A to ne bi trebalo biti i to stvara ružnu sliku inače sasvim prijatnog parka. A sve se to moglo izbjeći, trebalo je postaviti samo desetak klupa. To se moglo,

to je trebalo učiniti, jer bar za takve stvari nisu potrebne velike investicije, dovoljno je nekoliko desetaka tisuća dinara. Zbog toga vjerujemo da će nadležni do idućeg ljeta, ako ne prije, i o tome povesti računa.

29. kolovoza 1962, nakon duge i teške bolesti preminuo je u 70. godini života dugogodišnji član našeg kolektiva

JEROLIM MATAČIĆ p. PETRA

tipomašinista

Njegovom smrću naš kolektiv izgubio je vrijednog člana i druga.

Nezaboravnog druga sačuvat ćemo u trajnoj uspomeni.

RADNI KOLEKTIV
Novinsko izdavačkog poduzeća
»Š t a m p a« Šibenik

Tržnica i polijevanje

Valjda smo svi na čistu s time, da nam tržnica nije onakva kakva bi trebala biti. Ili još bolje kakva bi uza sve i p a k mogla biti. A svjedoci smo da je ona više puta prljava, ako se dođe i ranim jutrom izgleda kao da uopće nije ni prana. Da to ostavlja veoma ružnu sliku o našem gradu i to je poznato. Pa kada nam je već poznato i kada znamo da tu tržnicu svakim danom »hodačasti« nekoliko stotina posjetilaca našeg grada, pored nas samih, onda trebamo biti na čistu da je potrebno, prijeko nužno, da se na tržnici zavede malo više reda. To neće biti teško postići, samo treba uzastojati, malo se potruditi, uvesti više reda, a onda one koji se tih propisanih stvari ne pridržavaju kažnjavati. Kazne bi, vjerujemo, učinile svoje.

SNIŽENA CIJENA JANJETINI

Ovih dana u prodavaonicama mesa snižena je cijena janjetini za 40 dinara. Šibensko poduzeće »Mesopromet« namjerava uskoro snižiti cijene i drugim vrstama mesa. Janjeće meso dosad se prodavalo po 520 dinara kilogram.

Bilješka

Dnevnicica

Drug Ipsilinović, o kojem je ovdje riječ, uistinu je neki interesantan tip. Ne možda po svom izgledu, iako je i s te strane naočit, s obzirom na svoj stas, smireni, misaoni pogled iza tamnih naočara, koji odaje čovjeka sklonog dubokom razmišljanju, ili, pak, po svom nastupu, koji karakterizira trijeznog, pouzdanog čovjeka.

Ali, kao što rekoh, ne radi se o tome.

Drug Ipsilinović interesantan je sa jedne druge tačke gledišta.

U pitanju je ličnost, unutar-nja struktura čovjeka, tako nešto.

O drugu Ipsilinoviću govori se glasno, da je izvanredno inteligentan, snalažljiv čovjek koji sa lakoćom ostvaruje sve što zamisli. On nije nikakav

sanjar, napominjem, ne živi u iluzijama. Njegovo je geslo: biti realan, čvrsto se držati tla. Sa druge strane u četiri oka se šapuću, da je on u prošlosti koješta činio, pomnju se neke malverzacije i postupci koji mu zaista ne bi služili na čast i što ja znam što se još ne šapuću.

Ali, očito, sva su ta šapućanja bez osnove, sve to ljudi izmišljaju u dokolici, jer, da se razumijemo, ako ima u svemu tome istine, već bi mu se to skresalo u brk.

Dokaza, dokaza nema, društvene moj...

Drug Ipsilinović je svojim smirenim, filozofskim pogledom promatrao sitne duše oko sebe, pažljivo je osluškivao sredinu i produžio je dubokomno razmišljati, ko zna o čemu.

raspisuje

natječaj

za popunjenje radnog mjesta:

referenta nabave

Uvjeti: Da ima priznatu srednju stručnu spremu komercijalista, ili općim propisima priznatu stručnu spremu visokokvalificiranog radnika u trgovini sa najmanje 5 godina radnog staža na poslovima komercijalne službe, ili općim propisima priznatu stručnu spremu kvalificiranog radnika u trgovini sa najmanje 8 godina rada na poslovima komercijalne službe.

Plaća po Pravilniku o raspodjeli osobnih dohodaka. Rok natjecanja do popunjenja radnog mjesta. Sve druge informacije mogu se dobiti u upravi poduzeća.

UPRAVNI ODBOR PODUZEĆA
SLOBODNA PLOVIDBA — SIBENIK

raspisuje

NATJEČAJ

ZA SLIJEDEĆA RADNA MJESTA:

- 1 Revizor brodskih obračuna
- 2 Obračunarca osobnih dohodaka
- 1 Knjigovoda osnovnih sredstava
- 1 Devizni referent

Uvjeti:

Potpuna srednja školska sprema sa najmanje 2 godine staža u struci.

Ponude kandidata koji nemaju uvjetovanu školsku spremu, neće se uzeti u obzir.

Natječaj ostaje otvoren do popunjenja radnih mjesta.

Ponude poslati kadrovskom sektoru poduzeća. Nastup odmah ili prema dogovoru.

Tarifni stavovi prema Pravilniku o raspodjeli osobnih dohodaka.

UPRAVNI ODBOR FESTIVALA DJETETA ŠIBENIK

raspisuje

NATJEČAJ

ZA RADNA MJESTA:

1. direktora (prosvjetni radnik)
2. službenika za vođenje administrativnih poslova.

Na gornji naslov dostaviti molbu uz podatke o dosadašnjim zaposlenjima.

Natječaj je otvoren do popunjenja radnih mjesta.

RADNIČKI SAVJET ELEKTRIČNOG PODUZEĆA ŠIBENIK

raspisuje

natječaj

ZA DODJELU STIPENDIJA I TO:

jedne stipendije na Elektrotehničkom fakultetu (jaka struja)
dvije stipendije na srednjoj tehničkoj školi (elektro odsjek — jaka struja).

Prednost imaju studenti — učenici sa svršene dvije godine studija — škole.

Rok natječaja — mjesec dana od dana objavljivanja.

Uz molbu dostaviti sljedeće dokumente:

1. Potvrdu o imovnom stanju
2. Potvrdu o dječjem dodatku
3. Izvod iz indeksa o položenim ispitima odnosno potvrdu o svršenom razredu škole
4. Preponuku studentske odnosno omladinske organizacije.

zapravo ide u tu selendru Iks, koga će davola tamo provjeravati, kao da je sve to skupa puno važno. Taj njegov šef stvarno shvaća svoju dužnost suviše savjesno. Ta komo bi palo na pamet baš sada, po ovoj vrućini od 34 stepena, da šalje čovjeka na put, da se povlači po autobusima, maltretira po sparnim kancelarijama, prevrćući neke papire...
Nakon svestranog i pažljivog razmišljanja pala je odluka.

Drugi dan rano ujutro drug se Ipsilinović odvezao autobusom, ali ne u mjesto Iks, već se iskrcao u jednom usputnom seocu, koje ima lijepu plažu, čuvenu po svojoj ljepoti. Tu se on bezbrižno zabavljao čitav dan, promatrao je golišave strankinje, kupao se, slobodan od svih onih sitnih, svakodnevnih obaveza i briga.

Kasno u noć, posljednjim autobusom vratio se kući.

Odmah ujutro podnio je putni račun radi isplate dnevnice.

Sefu je veoma detaljno referirao o stanju i šef je bio ja-

ko zadovoljan.

Ali, tko zna kako, treći dan se utvrdilo, da drug Ipsilinović zapravo u mjestu Iks nije ni bio, već je toga dana provodio vikend i to vikend, kakav se može poželjeti.

Kada se ta stvar doznala, nastalo je brujanje po kancelarijama. Počelo se na glas govoriti o onome, o čemu se do tada samo diskretno šapotalo. Drug Ipsilinović našao se iznenada u neočekivanoj situaciji. Jer, njemu se rijetko događalo, da je pao u nebrano grozde.

Ipak, bio je po običaju hladnokrvan.

Ta, čemu praviti paniku, gubiti nerve, radi jedne obične, sasvim obične dnevnice.

Koliko je samo dnevnica u ovoj zemlji isplaćeno beskorisno, nezasluženo!

Pa što znači ta jedna, samo jedna dnevnica, koju je on stavio u džep.

Eto, takav vam je drug Ipsilinović.

Ima ih još mislim, takvih.
D. Kućinić

Nogometno prvenstvo Jugoslavije

Drugi poraz u gostima

„Lokomotiva“ - „Šibenik“ 4:1 (2:0)

»Šibenik« je u Zagrebu visoko poražen u igri s »Lokomotivom«. Rezultat od 4:1 predstavlja odraz snaga na terenu. Igrači »Šibenika« su od prve minute počeli igrati dosta nervozno i nepovezano. Takva igra dala je domaćima veliku šansu da već u 15. sekundi igre postignu prvi gol. Interesantno je napomenuti da nitko od igrača »Šibenika« nije prethodno dotaknuo loptu.

Naročito slabo igrala je obrana,

Evo kako su pali zgodici:

1. minuta Rauš 10: On je dobivenu loptu od Pikla snažno šutirao u mrežu nesigurnog Rančića. Za ovaj gol krivicu snosi cijela obrana.

25. minuta Rauš 2:0. Nakon velike premoći domaćih i nesmotrenosti gostujuće odbrane Rauš nije bilo teško da sa nekoliko metara savlada golmana. Do kraja prvog djela igra je bila ravno-pravna. Domaći imaju više šansi, ali navala tuče daleko preko gola. U ovom dijelu »Šibenik« ima nekoliko šansi koje ostaju neiskorištene.

U pet minuta nastavka domaći su riješili utakmicu u svoju korist. Najprije je Pikel postigao zgoditak. On je loptu primio u svom šesnaestercu i s njom pošao prema голу »Šibenika«. Kad je prešao cijelu obranu nije mu bilo teško savladati i zadnju prepreku Rančića i povisiti rezultat na 3:0. Tri minute kasnije desno krilo Starman je povisio rezultat na 4:0.

Od tog trenutka igrači »Lokomotive« počeli su igrati slabije i »Šibenik« preuzima inicijativu. U 65. minuti Stojić se je probio preko desnog krila i kad mu je Crnković pošao ususret on ga je lobovao. Da je navala »Šibenika« bila preciznija, do kraja utakmice rezultat je mogao biti i realniji. Nekoliko minuta prije kraja domaći su imali jednu šansu, ali je Rančić spasio svoju mrežu.

Kod pobjednika najbolji je bio Rauš, te Starman i Vardić, dok se kod »Šibenika« jedino može pohvaliti borbenost Perasovića i Stojića.

Evo sastava ekipa

»Lokomotiva«: Crnković, Bašić Sumar, Rede, Vardić, Sobočan, Starman, Pikel, Stojiljković (Feldbauer), Rauš i Hmelina.

»Šibenik«: Rančić, Cvitanović, Zaja, Perasović, Iljadica, Duišo, Stojić, Mljević, Aralica, Marenci i Marinić.

Stadion »Dinama« u Maksimiru, Gledalaca preko deset tisuća. Utakmicu je dosta dobro vodio Aničić iz Splita.

REZULTATI III KOLA

Lokomotiva — Šibenik 4:1, Slavonija — Rudar 2:0, Borovo — Trešnjevka 0:2, Čelik — Varteks 0:1, Borac — Split 1:0, Karlovac — Famos 1:1, Olimpija — Maribor 1:1, BSK — Istra 2:2.

TABLICA

Trešnjevka	3	3	0	0	11:6
Čelik	3	2	0	1	6:3
Borac	3	1	2	0	3:2
Istra	3	1	2	0	7:5
Slavonija	3	2	0	1	5:4
Borovo	3	1	1	1	5:3
Lokomotiva	3	1	1	1	5:3
Olimpija	3	1	1	1	5:3
BSK	3	0	3	0	4:4
Karlovac	3	0	3	0	2:3
Maribor	3	0	3	0	3:3
Varteks	3	1	1	1	3:3
Famos	3	0	2	1	3:4
Rudar	3	1	0	2	2:8
Šibenik	3	0	1	2	3:8
Split	3	0	0	3	0:8

PAROVI IV KOLA

Trešnjevka — Čelik, Istra — Lokomotiva, Rudar — Šibenik, Maribor — BSK, Famos — Olimpija, Split — Karlovac, Varteks — Borac, Slavonija — Borovo.

Nikiša Cvitanović

koja u ni jednom momentu nije znala zaustaviti napade razigrane navale domaćih.

Navalna petorka koja je u nedjelju nastupila, bila je nešto bolja nego li na prethodnoj utakmici.

Sve u svemu »Šibenik« je zasluženo izgubio.

Uoči novog zonskog prvenstva

„Došk“: Osigurati opstanak

Prošlo je nekoliko ljetnih toplih nedjelja kada je »DOŠK« u »stupio« svoje igralište na Podvornici da se na njemu održava općinsko prvenstvo neregistriranih nogometašnih momčadi sa sela. Njegovi su igrači mirovali tražeći osvježenje u plitkoj Čikoli ili dubokom hladu hotelskih zidova. Tek prije nekoliko dana, momčad drniških »plavih« počela je pripreme za novu sportsku takmičarsku godinu. Poslije jednog završenog treninga razgovarali smo s nekadašnjim igračem »DOŠK«-a Ivicom Vrankovićem, koji sada vježba momčad za skorere prvenstvene susrete.

S kakvim ambicijama polazi »DOŠK« da se takmiči u okviru IV zone Nogometnog saveza Hrvatske?

— Naše su ambicije vrlo skromne. Osnovni nam je zadatak da osiguramo opstanak našeg kluba u okviru tog takmičenja — što nije neostvarivo — i da kroz brojne susrete s kvalitetnijim timovima, mislim u prvom redu na one iz Splitskog podsava, uigramo i formiramo, novu, pomladenu momčad.

»DOŠK« nikada nije raspolažao s velikim izborom igrača. Na koje sada računate da će stalno

»DOŠK« — »METALAC« 7:3 (7:3)

Kao jedinu zanimljivost ove nezanimljive nogometne utakmice, odigrane prošle nedjelje u Dmišu na Podvornici pred malim brojem gledalaca, može se zabilježiti da je rezultat postignut u prvom poluvremenu ostao nepromijenjen do kraja igre. I dok je u prvom poluvremenu postignuto deset zgoditaka, u drugom se mreža nije zatresla niti jedanput.

Utakmica je poslužila domaćoj momčadi kao priprema za predstojeće takmičenje u okviru IV zone NPH. Među brojnim igračima koji su se smjenjivali u toku utakmice, najviše su pokazali Hammer na desnom beku i novajlija Čulur u navaliom redu, koji je u prvom poluvremenu postigao zgoditak.

»Dolamarić Šćepan iz S...« nije im o težak zadatak i...» je vrlo dobro. (c)

ili povremeno oblačiti plavi dres povotimca?

— To su: vratari Čurković i Borjan, u obrani Kravar S., Hammer, braća Ožegović i Kovačević, a Bjegović, inž. Kravar, M. Živković, Komčić, Petranović, Čular i braća Nakić u navaliom redu.

Govori se o postepenom pomlađivanju momčadi, uvođenju novih igrača u tim. O kojima je riječ?

— Mislimo u prvom redu na perspektivne drniške učenike Vučkovića, Braicu, Kedžu, Grgića i Čavku. Ovog su se ljeta prijavili za naš klub Čular, igrač »Poletac« iz Zablaca, Vidačković iz kaštelanskog »Vala« i vrlo talentirani vratar zagrebičkog »Rudeža«, naš mještanim Bilić.

Kako teknu pripreme momčadi?

— Održavamo uobičajene treninge predtakmičarskog karaktera, a imamo perfektno i nekoliko prijateljskih susreta s »Junkom« iz Sinja, šibenskim »Metalcem« i »Veletitom« iz Benkova.

Dmiška sportska javnost glasno šapuće o prelasku Mate Živkovića u redove šibenskog drugoligaša. Ima li što na stvari, ili su to samo neosnovane priče?

— Upravi kluba o tome nije ništa poznato. Živković od nas nije tražio ispisiocu, a smatramo da njemu treba iznad svega da stoji uspješno završenje škole i naukovanja, jer od nogometa se ne živi. (c)

Možda i sa Nadovezom?

U četvrtom kolu nogometnog prvenstva Jugoslavije »Šibenik« i ove nedjelje gostuje. Ovoga puta u Kaknju, gdje se sastaje sa novajlijom »Rudarom«. Na put polaze svi igrači koji su nastupili prošle nedjelje u Zagrebu. Posve je sigurno da će nastupiti i Nadoveza, koji je bio lakše povrijeđen. Ovaj susret je od velike važnosti za oba tima s obzirom da su u proteklom kolima slabo startali.

Rogoznica u protekloj turističkoj sezoni

Za vrijeme turističke sezone u Rogoznici je dnevno boravilo preko četiri stotine domaćih i stranih gostiju, a dnevno je dolazilo na plažu desetine automobila, koji su prolazeći kroz mjesto ostavljali za sobom oblake prašine, jer obala nije još uređena, iako postoje planovi za njeno uređenje. Proći će još dugo vremena dok se ti planovi realiziraju, jer to zahtijeva znatna materijalna sredstva, koje malo mjesto od sedam stotina stanovnika, bez pomoći zajednice, nikada ne bi moglo da ostvari.

Ali zato se može učiniti nešto drugo. Nabavkom male pumpe i nekoliko metara gumenog crijeva može se osigurati svakodnevno polivanje obale, jer uprkos velikoj suši, more nije presušilo. Mogli bi se mobilizirati i mještani da svako ispred svoje kuće poliva svoj dio obale i održava čistoću. Da je to moguće, učinjeno je u dva-tri navrata prilikom boravka vodonosca JRM, kada je obala bila polivena zahvaljujući komandantu broda i dobrovoljnoj ekipi mornara. Tada smo dva dana bili pošteđeni teških oblaka prašine.

Mi odlazimo na more ne samo da se sunčamo i kupamo, već da uživamo u večernjim šetnjama uz obalu i sjedeći pred nekim ugostiteljskim objektom uz čašu ledenog pića, što se posljednjih godina može naći.

Zahvaljujući dobroj organizaciji kotarske službe za snabdijevanje vodom i JRM, mjesto nije oskudijevalo u zdravoj pitkoj vodi. Ali ovaj lakši dio da se ta voda sačuva zdrava za piće nije ostvaren. Pumpa na mjesnoj cisterni ne funkcionira već više mjeseci, a jedna pumpa je nedovoljna. Umjesto da se to pitanje blagovremeno riješi nabavkom još jedne pumpe i na vrijeme osiguraju rezervni dijelovi ili, pak, osiguraju dva sica na lancima, išlo se putem najmanje pogodnim, te se dozvoljava da svako domaćinstvo sa svojim sišcem, sumnjivo čistoće, grabi vodu što znatno omogućuje zagađiva-

nje vode. Možda bi i ovdje bilo najbolje rješenje da se za desetak metara vodovodne cijevi, na obali, postavi jedna ili dvije česme. Ta investicija ne bi bila velika, a u potpunosti bi osigurala sve higijenske uslove pitke vode.

Još jedan problem na koji smo ranije ukazali mjesnoj zadrugi, a koji se ne rješava i znatno škodi razvoju turizma u Rogoznici, jeste da se odmah pozadi mesnice čuva i kolje stolka, a što je najgore u neposrednoj blizini u jednom dvorištu štave se i suše kože. Što to znači na ljetnoj vrućini možda ne bi trebalo ni govoriti. Vrlo neprijatan zadržak koji se širi nadaleko, nepregledni rojevi muha, a u posljednje vrijeme pojavili su se i veliki štakori. Kad ne pomaže opomena turista, ovdje bi trebalo da ima riječ sanitarna inspekcija.

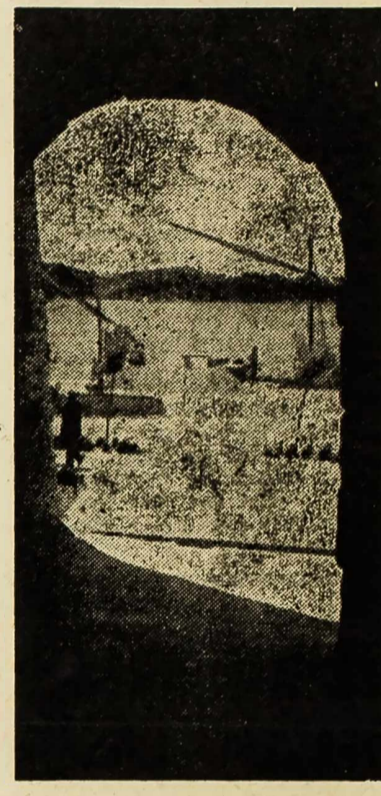
Čistoća mjesta nije na visini. Nema mjesta u šumici koje nije zagađeno fekalijama i drugim smećem. Nepostojanjem jednog većeg higijensko-sanitarnog boksa, ovaj problem neće se moći riješiti. Ukazujemo na primjer Primoštena, koji može da posluži mnogim našim mjestima, kako treba riješiti sanitarni čvor. Iako se on nalazi usred novog espartantskog naselja ne samo da se ne osjeća nikakav zadržak, već je pravo zadovoljstvo služiti se tim sanitarnim uređajima.

Postoji i problem čistoće mora, naročito uz obalu. Razni papiri, krpe, i svi mogući otpaci, stvaraju vrlo ružnu sliku za sve one koji vole da se šetaju uz morskou obalu, a takvih gostiju ima mnogo. Osim toga mještani skoro u svako doba dana bacaju u more raznu nečistoću što upotpunjuje već ionako ružnu sliku dna mora. Možda bi se moglo postići objašnjenjem mještanima šta znači turizam za njihovo mjesto, ali bi bilo nužno da se od strane raznih inspekcija donesu odgovarajući propisi i predvide određene sankcije za prekršioce najosnovnijih propisa o održavanju čistoće. Sa jednom dobrovoljnom

akcijom ovo ruglo bi se moglo brzo kloniti bar na narednu sezonu.

Poseban problem je pitanje snabdijevanja. Ove godine se to pravda sušom, ali je neshvatljivo da je bilo dana kada nije bilo mlijeka u prahu, krompiru pa čak i čokolade. Ovom pitanju mislimo da posvetimo jedan poseban napis, pa ga ovom prilikom samo uzgred spominjemo. Na kraju možemo da kažemo da Rogoznica, ako hoće da svake godine ima ne samo više gostiju, nego da zadrži i postojeće, mora na izgled ovim sitnim problemima posvetiti daleko više pažnje. Sve društvene organizacije na čelu sa komunistima i organi komune moraju mjesnim organizacijama pružiti punu pomoć, ne samo savjetima već i konkretnim odlukama.

J. Lušić

Iz medicine

Liječnik i pacijent

Osnovna načela morala i poštenja, poštovanja sebe i drugoga, nalazu da čovjek uvijek govori istinu. Laž je ružna i nemoćna; nikada se ne može znati šta iz nje može da proizide. Najgore je i najteže što se u čovjeka koji laže gubi svako povjerenje. Međutim, povjerenje je jedan od uslova na kojima počiva međusobno općenje u braku, u porodici i u društvu. Čovjek u koga se izgubi povjerenje teško prolazi u životu. Kada bolesnik u ljekara izgubi povjerenje, onda je svaki njihov međusobni odnos izlišan, jer liječenje ne može dovesti do cilja.

Čudno je to da ponekad ni titula, ni veliko medicinsko znanje i ljekarsko iskustvo, ni pristupačnost, ni renome, ne mogu da izazovu povjerenje kod bolesnika. Teško je reći što je to kod ljekara što bolesniku uljeva povjerenje. Međutim, nesumnjivo je da je za prvi uspjeh u liječenju, prvi i najglavniji, nepophodni uslov, povjerenje bolesnika u ljekara. Ima ljekara koji sa manjim medicinskim znanjem, pa i nedovoljno pažljivim ili čak grubim ponašanjem prema bolesniku, stiču već u početku ili kasnije, toliko njegovo povjerenje da ono dobrim dijelom garantira uspjeh u liječenju. Ako se tačnije analizira što to čini da ljekar stekne povjerenje kod bolesnika, onda se vidi da je sigurno potrebno da ljekar ima izvjesnog medicinskog znanja i ljekarskog iskustva, ali je mnogo važnije da on bude siguran u to svoje znanje, da je siguran u sebe i da tu sigurnost prenese na bolesnika. Nema goreg načina za sticanje bolesničkog povjerenja nego ako se ljekar koleba u postavljanju dijagnoze ili u prepisivanju lijekova, ako stalno mijenja svoje odluke, ili ako bolesniku odgovara »ne znam«, »može biti«, »vidjet ćemo«. Jasno je da ljekar nije svemogućan i da on ne može da postigne više nego što savremeno medicinsko znanje dopušta.

Ali pri primjeni tog znanja i ljekarskog iskustva on mora da bude siguran u ono što radi i u samog sebe, da radi prema propisima ljekarskog znanja i vještine. Zbog toga je još Hipokrat stavio u svoju zakletvu, koju su stoljećima ljekari polagali pri sticanju doktorata, da će liječiti prema ljekarskom znanju i vještini, a po svojoj najčistijoj savjesti.

Osim sigurnosti u sebe i svoj rad, za sticanje bolesničkog povjerenja, ljekar treba da pozna i čovječju psihu, naročito psihičko stanje bolesnika. Nisu dobri oni ljekari koji bolesnika svojim držanjem i riječima poplaše i njegovu bolest i suviše crno predstavljaju. To obično čine oni ljekari koji žele da se samo njihova pripiše zasluga i uspjeh ako bolesnik ozdravi. Nisu dobri ni oni ljekari koji bolesnikovu bolest olako shvate, ili bar u to žele da uvjere bolesnika, jer ako se pokaže da su se prevarili, izgubit će bolesnikovo povjerenje, a to je najviše što u svome ljekarskom radu mogu da izgube. Najbolje je bolesniku tačno i jasno u nekoliko riječi objasniti suštinu njegove bolesti i izložiti mu uputstva za liječenje. Pri tome ljekar ne smije da obmane bolesnika, a isto, danas je to sve manje potrebno, jer se mnoge bolesti mogu sasvim da izliječe, a gotovo svim bolesnicima moguće je produžiti i olakšati život. Pored toga razni medicinski leksikoni, popularne medicinske knjige, predavanja, članci po novinama i drugo, toliko obavještavaju publiku o bolestima i svim pitanjima iz medicine da je praktično nemoguće sakriti od bolesnika istinu o njegovoj bolesti, čak kad bi to bilo i potrebno i korisno.

Nema sumnje da je ljekaru najvažniji bolesnik. Ali događa se da pored bolesnikovog života koji je u ljekarevim rukama iskrsne opasnost i po zdravlje i živote drugih osoba. U takvom slučaju, kakav treba da je ljeka-

rev stav? Ako ljekar zna da bolesnik boluje od sifilisa, ili od otvorene tuberkuloze, i protiv njegovih savjeta i obrazloženja, želi da se ženi, treba li ljekar da obavijesti buduću suprugu? Ili je učiteljica bolesna od otvorene tuberkuloze i neće da se liječi, već dalje odlazi na predavanja i na taj način širi zarazu oko sebe. Treba li ljekar da obavijesti školske vlasti? Ili, ljekar čuje da je njegov bolesnik, inače padavičar ili duševno obolio, bez njegovog znanja ili protiv njegove volje, postao šofer autobusa. Treba li ljekar da intervenira?

U svim slučajevima u pitanju je profesionalna tajna koja ima cilj da štiti bolesnika i na taj način mu pruži sigurnost u liječenju. U nekim zemljama poznanja tajna je ostala i danas apsolutna: to jest njome se po svakoj cijeni bolesnik štiti. U drugim zemljama ljekari i pravnici uviđaju da je profesionalna tajna došla do kraja i korisna, dok štiti ne samo bolesnika, nego i ostalo društvo. Kada to nije slučaj i kada profesionalna tajna može da bude uzrok nesreće drugih osoba, onda se mora gledati da se sa što manje štete za bolesnika, bezuslovno i druge osobe sačuvaju od bolesti ili nesreće.

Tako je ljekar prije svega stari kućni ljekar bio prijatelj i zaštitnik bolesnikov i njegove najbliže okoline. Istina takav ljekar je pratio mnogo bolesnika od rođenja pa do smrti i prema tome mogao tačno da pozna sve promjene koje su se kod njih odigravale a na taj način i bolje da ih liječi. Ali, današnji ljekar ima mnogo veće i šire dužnosti: ne samo da liječi i izliječi bolesnika, nego da bude njegov zaštitnik i savjetnik, da radi na tome da se zdravi sačuvaju od bolesti i nesreće i da na taj način bude ljekar ne samo jednog bolesnika nego i ljekar cijele društvene zajednice.

Dr. L. S.